

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23919
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	57
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 57

FICUS
TO
FISHY

Ficus benjamina ॥ स्थालीद्रुमः,

स्थालीवृक्षः L.

the plant Ficus benjamina कुञ्जरपादपः

Np2 the tree Ficus benjamina भक्षत्थभेदः.

the tree Ficus elastica ॥ काश्मीरी L.

Ficus elastica ॥ काश्मीरी L.

Ficus glomerata n II हेमदुग्धः Car,

हेमदुग्धकः, हेमदुग्धिन् m L.

II कर्पूरः L — कालस्कन्धः L —

काञ्चनः L — कृमिकण्टकम्, क्लिमिकण्टकम्

L — जन्तुफलः L — धर्मपत्रम् L —

पवित्रकः L — पशु m L — पानिभुज m

L — पुष्पशून्यः L — पुष्पहीना L —

बलवृक्षः L — मशकिन् m L — यज्ञयोग्य

यज्ञयोग्यः L — यतसारः L — यज्ञाङ्गः L

— यज्ञियः L — यज्ञीयः L — यज्ञोदुम्बरः L

— शीतफलः (only L) — शीतवल्कः L

+ श्वेतवल्कलः L — सदाफलः L —

सुचक्षुस् m L — सुप्रमीषितः L — सौम्यः L

— स्कन्धफलः L

the
the fruit of tree Ficus ~~gluta~~ glomerata

उदुम्बरम् SBr the plant F. glomerata

काण्डफलः L.

the tree Ficus glomerata उदुम्बर Ved

for उदुम्बर व.प., उदुम्बरः AV 8.6.17.

II उदुम्बरः AV, TS, AitB₂, SB₂, MB₂, R,

Suis₂, etc — फलसम्बन्धः L — कृमिफलः,

कृमिफलः NP₂.

16802

4

Swiss

Ficus heterophylla n II त्रायमाणा AV

6.107.1 f, 8.2.6, Swiss 1.38 and 42, 4.

6, Var Br S 46.10 and 3.39, त्रायन्तिका

Swiss 4, त्रायन्ती Swiss 6, Car 6.17, त्रायमा

त्रायमानिका L.

II पालिनी L — बलदेवा L — ब्रह्मभद्रा

L — बलभद्रा, बलभद्रिका L — भद्रनामिका L

— भयनाशिनी L — मङ्गल्यः L (correctly

मङ्गल्यार्ह) — मङ्गल्यार्ह L — माङ्गल्यार्ह L

— रक्षणी L — सुकामा L — सुभद्राणी L.

the plant Ficus heterophylla भवनी L

the tree Ficus heterophylla कृतत्राणा L.

Ficus indica n II वटः MBh, Kāu,

etc.

II दन्तकाष्ठः Np२ — दन्तः L, दमनक

— पुक्षन्यग्रोधः m Pān 2. 2. 29, Sch —

भण्डारिः R (B) Sch — यज्ञवृक्षः L — यमप्रियः

L — रोहिणः L — रोहिन् m L • —

शुद्धिन् m L — स्थालीद्रुमः, स्थालीवृक्षः L.

Ficus indica (it belongs to the Kshira-

prishas) न्याग्रोधः AY, etc being at the root

of the Ficus indica न्याग्रोधमूल mbn Hariv

— न्याग्रोधमूल mbn Pān 7.3.5, Sch,

न्याग्रोधमूलिक mbn Vop 7.4.18 N. of F. indica

सुचन्द्रः R situated at the roots of F.

indica न्याग्रोधमूल mbn Pān 7.3.5, Sch,

न्याग्रोधमूलिक mbn Vop 7.4.18.

Ficus infectoria n II कन्दरालः,

कन्दरालकः L — कमण्डलु m L — कलापिन्

m L — कलिङ्गः L — गर्दिभाण्डः L — जरि

† , जरिन् m L दृष्टप्ररोहः L — प्रकटी Hit,

also पर्कटी L — पिम्परि, पिम्परी † L —

पीतनः L — पुण्ड्रः L — पूवः L — पूवकः

L — पूवंगः L — भिन्दुरः L —

मङ्गलदायः L — महाकरोहः L — यवफलः L

— शुद्धः, शुद्धी, शुद्धम् L — शुद्धिन् m L

— शीतवीर्यकः L — शूद्धिन् m L —

सुशीतः L — सुपार्श्वः L, सुपार्श्वकः Bihār

— हस्वर्णः L.

Ficus infectoria and Ficus indica

पूक्षन्वग्राधौ m Pan 2.2.29, Sch F.

infectoria (a large and beautiful tree

with small white fruit) पूक्षः AV, etc

belonging to the F. infectoria प्राप्त mf(3)

n TS, AitBz coming from the F. infe-

ctoria प्राप्त mf(3)n TS, AitBz

relating to the F. infectoria प्राप्त

mf(3)n TS, AitBz a tree kindred

to F. infectoria पीपरि m L.

Ficus oppositifolia | I मलपू † Suisse, Dhpe

— मलपू † Dhpe — उडुम्बरी Suisse — काकाहाना (sc
उडुम्बरी) Suisse.

| II अजाजि, अजाजी † — काका L — काकोडुम्बर;
काकोडुम्बरी, काकोडुम्बरिका — कुदोडुम्बरिका L = काकोडु —
क्षेमफला L — चित्रभेषजा L — जघनेफला L —
ध्वाङ्गनाम्नी L — फणिका L — फणिभारिका L — फल्गु
† (उ, उ ली) L, फल्गुवारिका L — फल्गुनी L — बहुफली L
— लघुपत्रफला, * लघुसदाफला, लघुहेमदुग्धा, लघुदुम्बरिका L
— नायसी L.

the tree Ficus oppositifolia | I कृष्णोदुम्बरिका L

— कुष्ठद्वी L.

II फलसम्भारा L.

the fruit of Ficus oppositifolia मञ्जुलम् L

kind of fig-tree (Ficus oppositifolia) अञ्जीरम् (a Persian word).

Ficus Religiosa I पिटपलः MBh, Yājñ, Var, etc.

II अच्युतवासः, अच्युतावासः T — कपीटनः —

धनुर्वक्षः — पूक्षः L — प्रीहारि m L — पवित्रकः L —

पादचक्रः, पादचक्रः (L) — बोधि m Heat — बोधितरु m,

बोधिद्रुमः, बोधिवृक्षः L — मङ्गल्यः L — महाद्रुमः L — मातंगः

L — शान्तिकः — वादरङ्गः L — हरिवासः L.

belonging to the Asvattha tree (Ficus Religiosa)

आश्वत्थ, आश्वत्थि, आश्वत्थिकम् (ई gana गौरादि, Pāṇ 4.1.

4) n AitBr, TS, KatyŚr, ŚBr, etc.

Ficus Religiosa I अश्वत्थः AV, ŚBr, etc.

II करिभः L — कर्मजः — कृष्णाधारिः L — गुह्यपत्तः.

Np, गुह्यपुष्पः, गुह्यपत्तकः Gal — गजभक्षकः, गजघानः L,

गजादन — चलदलः, चलपत्रः L — तल्पदः Np —

तारायणः Lalit 24. 165 & 226, 25. 1 & 71 — देवभवनम् L

— देवात्मन् m L — देवावासः L — द्विरदाशनम् — नागजन्धु

m L — रोहिन् m L — विप्र m (आ) n L — श्रीमत् m

L — सेव्यः L — हयभरणः L.

Ficus Religiosa (which strikes root in the

fissures of other trees त्रमीगमिः Br, ŚrS, MBh, etc

the fruit of the Ficus Religiosa आश्वत्थम् Pāṇḍ L

— यक्षोदुम्बरकम् L the holy fig tree (Ficus

religiosa) कुञ्जाराक्षनम् L the sacred fig-tree

(Ficus Religiosa) पित्तः MBh, Yājñ, Var, etc the

tree Ficus religiosa कुञ्जरः L wood of the

Ficus religiosa (used for kindling fire by

rubbing) वरुणकाष्ठिका L.

fiddle-stick I I कौणः R 2.71, 26 & 81, 2, Kād.

any woman who is a pattern of conjugal

fidelity महासती Pañcat, Hit, Vet.

conjugal fidelity I I पतिव्रतम् Bhp.

I II अव्यभिचारः Mn 9.101.

fidelity to a husband पतिव्रतम् R —

भर्तृव्रतम् R in all fidelity यथाश्रद्धम् MW

trying the fidelity etc. of a friend उपक्रमः the virtue

of fidelity पतिव्रतगुणः MBh wifely fidelity सतीता

MW, सतीत्वम् Hariv, Kathās, MārkaP, etc.

fidgeting with the hands पाणिचापलम् Gaut,

पाणिचापल्यम् Yājñ.

fidgeting with the hands and feet

पाणिपादचापल mfn Mn 4.177.

fie III द्वौ w.

fie! a particle (of reproach) अहो.

field I क्षेत्रम् RV, etc.

II अजः RV — अश्मन्तम् L, अश्वन्त — करणम् L —

कृषी MBh 1.7207, कृषि — क्षः L — खम् L — गोत्रम् L —

निष्कृतः (L) — पटीरम् (only L) — पाटीरः (only L) —

अलजम् — भवनम् (ifc) — मातम् Inscr, MBh —

राजस् २ RV — राजि f L — राजिका L — वपत्रः L

— तल्लुरम् L — तारटम् L — शाकिनम्, शाकटम् (ifc).

acquisition of fields क्षेत्रसाति f RV 7.19.3

affording a good ^{f.} field सुक्षेत्र m (आ) २ RV,

Hariv another's f. परक्षेत्रम् Mn any f. तत्रः,

तत्रम् Dharmaś a bad f. अक्षेत्रम् Mn 10. ⁷¹ ~~10~~

battle f. समरक्षेत्रम् m f Bālar a bed in the f.

कैदारः (कैदारम् L) w being in a f. अज्य mfn RV 10.

69.6 being on kedāra f. कैदार mfn Susā

the boundary of a f. क्षेत्रसीमा w connected

with a field अज्य mfn RV 10.69.6 a corner f.

कोणकोष्ठ AgP 40.15, कोणकोष्ठक AgP 40.17 the deity

of the f. क्षेत्रदेवता Pañcat a deity protecting the

f क्षेत्रः Pañcad a dense f. of rice शातिजालम्

Ritus desire of good f. सुक्षेत्रिया RV

desirous of taking the f. यियासु mfn (with dat.

or acc with or without प्रति) MBh, Kāv, etc

destitute of f अक्षेत्र mfn ŚBr the division of a

f. क्षेत्रभक्ति f Pañ 5.1.46, Kāv an excellent f.

सुक्षेत्रम् RV, Mn, R, etc an extensive f उत्तरः RV

10.277 f. and house क्षेत्रगृहम् Mn 11.164 a f.

(especially under water) कैदारः (कैदारम् L) Mn 9.

38 & 44, MBh, R, etc (a f. etc) fit for sowing

with the rice of quick growth, षष्टिक्य मभ् w

f. for action गोचरः Kath Up 3.4. Mn 10.39, MBh, etc

a f. for barley यावेयम् Gas.

a field of battle II रणस्थानम् MBh, रणभू f

BhP, रणभूमि f MBh, Ragh, रणरङ्गः BhP, Rājāt —

संग्रामभूमि f MBh, Pañcat — रणाङ्गणम् MBh, Rājāt,

रणाङ्गणम्.

III मल्लभू $\frac{1}{2}$ W — रणावनि $\frac{1}{2}$ Hariv, रणोद्देशः R

— तीराशंसनम् Śāh 19.79 — तीरासनम् W —

समरक्षिति $\frac{1}{2}$ R.

a field of kidney-beans माष्यम् W f. of

sight नयनपथः (Vedāntas), नयनपदवी (kāṣ) f. of

success सिद्धिक्षेत्रम् Śāh, Hcar a f. of sugar-cane

इक्षुक्षेत्रम् Pañcad — इक्षुशाकटम्, इक्षुशाकिनम् n L

a f. planted with (edible) roots मूलशकटम्,

मूलशाकिनम् Pañ 5.2.29, Vārtt 3, Pat a f. planted

with gambū जगती L a f. planted with

patherbs शाकिनी L a f. guarder रास्यक्षिक्.

Hit — रास्यपानः Rajat a f. sown with a Drona

of grain द्रौणिक mf (ई) n (with or scil क्षेत्र) Pāṇ

5.1.45, Kaś a f. sown with a Prastha of grain

प्रास्थिकम् (with क्षेत्र) Pāṇ 5.1.45, Sch a f. sown

with barley यवोर्वरा Śrś f. yielding crop

उर्वरा RV, AV, TS, SBṛ etc the fruits of the f.

रुषितन्त्राणि n pl MBh 2.5.117 having a f. क्षौत्रिक

mf W having good f. सुक्षेत्र mf (आ) n R

having happy f. स्वास्तिगव्युति mf Maitrś

having no fields अक्षेत्रिन् mfn Mn 9.49 & 51

a kind of f. अवडः L knowing the cultivation

of f. क्षेत्रविद् m W a man employed to guard

f. from depredation क्षेत्ररक्षः Pañcat a number

of fields वारम् L offering f. for action गोचरः

(esp itc) one who divides the f. क्षेत्रसाधस् m

RV 3.8.7 & 8.31.14 (Nir 2.2) an open f. स्थण्डिलम्

NBh, etc.

the owner of a field I क्षेत्रपाते m (g

अक्षयत्यादि) Hit — क्षेत्रिन् m Mn 9.51 f. पृथक् 2.161.

16821

III क्षेत्रिकः Gaut. NM 8.24/ff, 7.53f.

owing a field क्षेत्रिन् mfn w. peculiar f.

of action विषयः (itc f आ) MBh, Kau, etc

ploughing a f. twice उत्पादनम् L possessing

a house and fields, गृहक्षेत्रिन् mfn Hariv 3493

the possession of a good f. सुक्षेत्रता AV

produced in a f. (as corn, etc) क्षेत्रज mfn L

relating to a f. क्षेत्रिक mfn w. a rice f.

शालिकेदारः Vās (u. l.) — शालिक्षेत्रम् Yājñ, Sch —

16822

शांतिभवनम् (MBh), शांतिभू f (Rājat) a small f.

नेदरिका Inscr. a surrounded f. कोष्कम् VarBhS, AgP,

Heat (ifc f आ) taking the f. यायिन्, mtn (mostly

ifc) MBh, Kāu, etc to take the f. यात्रां या, यात्रां दा

village f. - ग्रामसीमा Kād.

a fiend n : I निशाचः (life + आ) RV,
etc, निशाचि m. RV. 1.33.5 — दातु m. RV, AV, Kaṣṭh.

III दासः — दुह mf RV, Kāth — निशाचरः
MBh, Kāv, etc — निशाचिगरः Bhatt. a Dāni
or female (रत्नम् + L female + निशाचि)
MBh, R, etc a f. in human form मानुषरक्षसः
Bhatt. a f. in human shape मानवरक्षसः Bhatt.
a f. like wife स्त्रीविशाली Bab. a kind of female
f. यक्षिणी the lord of the fiends नक्त्यैश्वरः
MBh.

fiendish III दास mf (ई) n RV.

fiendishness III रक्षसाता, रक्षसत्वम् R,

Kāthās — रक्षस्त्वम् RV.

fierce adj II पण्डित ± (आ) MBh, Kāv,
etc — यण्ड ± (आ) VarBṛS 68.9, ई 82, Vikṛ,
Ragh, etc; MBh, R, etc — उण्ड — क्रूर ± (आ)
AV, TS 6, Mn, etc.

III. इक्षु Kir — उदग्ग Ragh, Vikṛ, Śak, etc —
कटु ± (वी, उ०) Ragh 6.85, Pañcat, etc — कटुक
± (आ, ई) RV 10.85.34, MBh, Kathās, etc — कृक्ष
W — क्रूरकर्मन् MBh 3.13253, R, Pañcat, Vet —
दुध pres. p दौधत् RV — दुर्मद RV, MBh, etc —
धुम्निन् RV — धृष्णु RV, AV, VS — मलिनमुख
(only L.) — शैद्र ± (आ, ई) RV, etc — शैद्रमनस
ŚBṛ — रभस ± (आ) RV, etc — ललज्जिह्व L —
शूष RV — हिंसा ± (आ) RV, etc containing
± animals (as a river) कूरशस ± (आ)

Bharts 1.80 f. at home गैहोव्याडः ganas

पात्रेसमितादि & यु-कारोद्यादि f. conflict

प्रतिदारणम् L f. heat प्रचण्डातपः Rit f. in

action उग्रकर्मिन् MBh f. in battle युद्धनिमित्तं

filled with f. anger तीव्ररोषसमाविष्ट MBh 3.

2397 of a f. disposition (as women) कूराशय

इ (आ) Bharts 1.80.

very f. II असुग — व्याकृतम् इ (आ)

W.

I II अतिविकट — (lit 5-faced) पञ्चानन

L.

behaving fiercely I II कूरसमाचार म + (आ) न

f. passionate वीरुहर्षिन्, वीरुहर्षिन् मन १४

looking f. ज्वलितचक्षुरा, ज्वलितनयन, ज्वलितनेत्र
mfm to become fiercer प्रचण्डतरि भू कृत्वा.

fierceness n. I औद्यम् sāh — क्रौद्यम्
 Mm 12.33, Śak 7, VarBrS, Kathās 106.130 (pl).

II तैजस n. (often pl.) MBh 3, VarBrS,
 sāh 3.50 & 54, Daśar 2.13, तैजो — तैक्ष्ण्यम्
 Mm 4.163, MBh, R, sāh — रौद्रम् Kathās,

Subr.

fierce-looking III उग्रपश्य mfm.

fieriness II अग्निमान n. Vām 5.2.56.

fiery udj I अग्निमान f. 12 ŚBr,

Ait Br.

II अग्निवर्णः f (आ) (said of liquors)

Mm 11. 90 & 91 — अथर्वी RV 1. 112. 10 — उद्गम-

काशनिव Bālar — तिग्म RV, etc — तीक्ष्ण f (आ)

RV 10. 87. 9, AV, etc — शुष्मवत् AV — शुष्मिन्

RV, etc — सुवर्चस RV, etc — सुवर्चस TUp, MBh

— हरस्वत् — हरस्विन् TS, Br, etc, हराशय

f (आ) Maitr, हराशया (applied to a particular

formula) Ap Śr.

fiery-eyed I अग्निर्लौचनः f a f. glow

(in the sky) अग्निदाहः Hariv a f. phenomenon

in the sky उल्का RV 4. 4. 2, 10. 68. 4, AV 19. 9. 9,

MBh, Yājñ, sūśr, etc f. (said of horses)

शूरण RV 1.163.10, विक्रमशील say f. (said of weapons पावकीय Bālar 7.33.

'f. weapon' I. अग्निशस्त्रम् — पावकारम्

Uttarar 6.5.

~~RV 1.129.8 (Nir 6.4) having~~

I II जूर्ति f RV 1.129.8 (Nir 6.4) having

a f. nature दीप्तात्मन् MBh 5.7040 having a

f. tuft (as Agni) अरुणरूप RV 3.29.3 having

f. eyes अकांक्षी MBh 9.2626 most f. शुभिनम्

RV of f. strength दीप्तवीर्यं MBh 1.2915 the

predominance of f. passions दीप्तरसत्त्वम्

Vām 3.2.111 taking place after a f. pheno-

menon इच्छा SB 11.2.7.25 to be f.

हृष wearing a f. garment अग्निवाससः AV.

five वैशः kāv, Rajat — वेणु m MBh,

kāv, etc — विवरनालिका L — शुण्डकः L.

fifteen adj I पञ्चदश f (ई) śāṅkṣr

consisting of f. पञ्चदश f (ई) RV, etc consis-

ting of f. parts पञ्चदशिनः SB f. cows and a

bull वृषभणोडशा f. bl (with or scil गावः Mn 9.124,
10.116, etc.

the fifteenth adj I पञ्चदश f (ई)

AV, etc — पञ्चदशम f (ई) kūrma the f.

cubit from the bottom of the sacrificial post

सोम्यः L the 5. day in the light half of the

month Caitra मदनकोजा L the 5. day of a

half month पञ्चदशी (sc तिथि) TBz, Yajñ, Var

the 5. day of the light half of Jyestha

उपनिविशनी L the 5. day of the light half (the

month Mārgaśīrsha शङ्खुमूली L the 5. day

of the moon's age (on which it rises one

digit less than full, when the gods or manes

receive oblations with savour) अनुमति 5

the 5. Tithi of either half month पञ्चान्तः Gobh,

Mn, etc relating to the 5. day of a month

पञ्चमदश Bhp, पञ्चदश 5 (ई) ५ सविनेकादि.

the 5. book of the Maha-bhārata आश्रमवासिक

पर्व.

the fifth (adj) ^{II} पञ्चम $\pm$ (५) VS, AV, etc.

I II पञ्चम Rāth — पञ्चमक Śrut being
here (in this place, world, etc) the f. woman
पञ्चमी (gana मन्त्रोक्तकारि Pāṇ 2.1.92) being
in the f. (month or year) of one's age
पञ्चमिन् Pāṇ 5.2.130 being one's self the f.
आमनापञ्चम R being one's self the f. one
with four others आमपञ्चम Pāṇ 6.3.5, Pat,
comm the f. and 9th mansion त्रिकोणभवनम्
Var Brs the f. case पञ्चमी Pāṇ 2.1.12, etc
the f. consonant of a Varga (i.e. the nasal) 58

पञ्चमः VBrāt, Pāṇ, sch the f. day in the
dark half month of Āshādhā) नागपञ्चमी

L the f. day in the light half month of Śrāvaṇa

श्रीपञ्चमी L the f. day of a half month

श्रीपञ्चमी the f. day of the half month पञ्चमी

Śrīgṛ̥ṣ, MBh, etc the f. day of the light half

of a Māgha (a festival in honour of saraswati)

श्रीपञ्चमी (in music) the f. (later 7th note

of the gamut (supposed to be produced by the

air drawn from 5 parts of the body) पञ्चमः

MBh, sāh, पञ्चमः get the f. Loka पञ्चमः

Trum Up, Nris Up 1.5.6, BhP, MarkP, SkandaP the f.

Manu of the present Kalpa पञ्चमः (in music)

the f. note of the gamut पः (for पञ्चम) the

f. part पञ्चमम् — पञ्चांशः Var (in arith) the

f. power नग्नपञ्चांशः a fine equal to the f.

part of anything lost पञ्चांशः Yājñ Keeping

the f. place पञ्चांशः Śrut N. of the f. 1/10th of the

light of the month Caitra नग्नपञ्चांशः Insert one f.

पञ्चांशः Var — पञ्चमम् one f. (of a Puruṣa)

पञ्चमगीम Śulbas treated as in the f. book

पञ्चमिक ५ (३) Kull, Cat.

fifthly 11 पञ्चमम् ind TBz, Mn 8.125

fifty n II पञ्चाशत् ^fAV, etc (also mfn pl MBh,

Hariv).

II अर्धशतम् Mn 8.311 — पञ्चाशक mf (पञ्चाशिका)

n Pur — पञ्चाशति f Rājāt — पञ्चाशा Heat —

शताधम् Var. S.

amounting to hundred and fifty अर्धशत, ~~अर्ध~~

अर्धशत mfn by fifties पञ्चाशच्छः AsvGr consisting

of 50 पञ्चाशत्क mf (आ) n Car the 50th (ch. of MBh

and Hariv) पञ्चाशत्क mf (इ) n the 50th (ch. of MBh

and R) पञ्चाश mf (इ) n fifty by fifty पञ्चाशच्छः AsvGr

fifty-eight ~~अष्टपञ्चाशत्~~ ~~अष्टपञ्चाशत्~~ अष्टपञ्चाशत् ‡ SBz 6 Httu

the fifty eighth अष्टपञ्चाश, अष्टपञ्चाशत्तम mfn the fifty-

fifth (ch. of MBh) पञ्चपञ्चाश mfn (ई) n the fifty-first

एकपञ्चाश mfn एकपञ्चाशत्तम mfn the 51st and 52nd

द्वापञ्चाशौ mfn (ई) n du ŚāṅkhBz 18.3 fifty four

चतुष्पञ्चाशत् ‡ (sg. or pl Pāṇ 8.3.5, Sch) SBz 6 the

54th (ch. of MBh ed. Bomb) चतुष्पञ्चाशत्तम mfn

the 54th (ch of MBh or R) चतुष्पञ्चाश mfn fiftyone

पञ्चपञ्चाशत् ‡ SBz, etc fifty nine नवपञ्चाशत् ‡ the

59th नवपञ्चाश mfn (ई) n fiftyone एकपञ्चाशत् ‡

the 52nd द्वापचाश म० (३) न MBh, R — द्विपचाश,

द्विपचाशत्तम म० (३) न MBh the fifty-second year in the

sixty year's cycle of Jupiter कालयुक्तः, कालयुक्तम्

VarB&S fifty-seven सप्तपचाशत् ० MBh, Nir fifty-

sixth षट्पचाशत्तम म० MBh — षट्पचाशत् म० Rājat

fifty-three त्रिपचाशत् ० Pān 6 — त्रयः पचाशत् ०

(Pān 6.2.35.3.49) SBh 12.3.5:12 ### fifty-two

द्विपचाशत् ० Pān 6.3.49 द्वापचाशत् ० Hariv, Rājat

the 53rd (ch of MBh 2) त्रिपचाशत्तम म० the 53rd

(chs. of MBh & R) त्रिपचाश म० (३) न numbering fifty

शताधिसंख्या mfn VarBzS numbering 53 (dice) त्रिपञ्चाश

RV 10.34.8, AV 19 one hundred and fifty अर्धशतम् Mn

8.267 plus fifty पञ्चाश mf (3)n.

Fig आजीरम् (a Persian word) belonging
to the Indian f.-tree वृक्ष mfn. ग वृक्षी—

नैयमिष mfn TS, Br a branch of the f.-tree

वृक्षशारदा Maitr a branch of the holy f.-tree

वृक्षशारदा Maitr the condition of being a f.-tree

वृक्षशारदा Maitr a cup containing pounded

f. (with young leaves and sour milk instead of

Soma) वृक्षशारदा Kāty Śr, Sh, Trim a f.-tree

वृक्षशारदा L the s. f.-tree (N. applied to Asvattha,

Pilwa, Vata, Dhātṛi and Hōka) वृक्षशारदा Skand

the fruit of the Indian fig-tree. नैशवाणः १

कशादे the fruit of the fig-tree कशादे L. ~~कशादे~~

surmised with a branch of the fig-tree कशादेखानत

man gobh.

the holy fig-tree I II नैशवाणः, केशवाणः L

नन्दानतः L — कशादे L — वातरुद्धः (अश्वत्थ).

the Indian fig-tree I II कशादेखानतः L —

कशादे — नैशवाणः १ — कशादे १ — कशादे १ L

कशादे L — केशवाणः L — केशवाणः L —

केशवाणः — केशवाणः, केशवाणकः L, केशवाण १

विष्णु, एक — तृतीयः L — तृतीयः L —

वैष्णवाचारः, वैष्णवाचारः, वैष्णवोदयः L — शूलिनः

L, गणेश — सिद्धार्थ L — स्कन्दरुहः L

Kind of fig लवञ्जीरम् L.

a kind of fig-tree I II करपत्रा L —

शरणागतः L — खरपत्रा L — लक्षराज m A, लक्षराजः

Made of the Indian f.-tree नैयगोध

Made of the wood of the holy

f.-tree नैयगोध near the opposite

leaved f.-tree खरपत्रा L — खरदका L rising

near the f. tree लक्ष्मणा N.H. लक्ष्मणा

the sacred fig-tree III नीति in Heat

भगवद्गुणः L — श्यामलः L — श्रीवृक्षः L —

सिरापत्तः L the sprout of a f.-tree लक्ष्मणा

Right the state of being a f.-tree लक्ष्मणा

Maitra surrounded by f. trees लक्ष्मणा in

the waved leaf f.-tree लक्ष्मणा AV. etc.

fight ॥ युद्धम् (युच् त आ) RV, etc — संग्रामः

(संग्रामम् Siddh) AV, etc — रणः RV, etc, रणम्.

II करीरकम् L — कलहः MBh, Mn, etc कलहम् L —

अन्यवृत्ति त Daś — दौर्मध्यम् L — (सिग्) द्यूतम् MBh 3.3037,

etc (द्यूतः only MBh 2.2119) — नाशः W — निग्रहणम्

Dhanamj — पृतनाज्यम् RV — पौषम् L — प्रघाटः L

- प्रयुद्धम् Kathās — प्रसरः (युच् त आ) L — प्रायुध् त (१)

— मृध् त RV 1.174 4 (Sāy) — मृधः, मृधम् MBh, Kāv,

etc — मृधस् ॥ L — युध् त RV, etc — लोहितम् L

— वाजकृत्यम् RV — विदथम् RV — विदर्मः MBh, Kāv,

etc — विमर्दनम् (विमर्दना) Ptol, Bhi — विवाहम् ~~RV~~

— विशसनः, विशसनम् MBh, R — शम्बरः L — शस्त्राहः

Mcar — शस्त्रनिपातः VarBhS, शस्त्रनिपातम् Sush —

शस्त्रसंपातः Bhag, Kathās — संयोधः — संव्याधः Sush —

सङ्का RV, TBh — संगरः Mn, MBh, etc — समीकम् RV,

शमीक — समृति ~~RV~~ — स्तूपः L — स्पृध ~~RV~~, सशः

L — हान्त्रम् L.

close fight हस्ताहसिका Anarghar a confused f.

संकुलम् MBh, Hariv, etc a f. (between combatants

mounted) on chariots रथयुद्धम् MBh f. (esp. between

two persons) द्वंद्वम् MBh, R, Hit a f. with प्रह्वान् (comb)
#

Ragh 16.16 a f. with (branches used as clubs) वृक्षयुद्धम्

MBh a f. with clubs गदायुद्धम् a f. with the Dasyus

दस्युहन्तम् RV 1.10 a f. with trees वृक्षयुद्धम् MBh

a great fight सुविदीर्णम् MBh 1.5552 — महायुद्धम्

MBh.

^{t.}
in close fight ‡ हस्ताहस्ति MBh — भुजाभुजि

Naish — खड्गाखड्गि Campak —

‡ कुन्ताकुन्ति Campak.

a kind of fight निर्मर्यादम् Hariv — महाडीनम्

~~prize~~ prize-f. आजि m rarely f. RV, AV, etc.

fight vb । I युध् cl 4 (Dhātup 26.64) युध्यते

(rarely क् युध्यति, cl 1 योधति AV, Bṛ). — अभियुध् MBh, etc,

~~MBh~~ । II अभियुध् MBh, BṛP — नियुध्, नियुध्यते (rarely

नियुध्यति) MBh, MBh, etc — पयम् (with युध्) प्रयच्छति,

प्रयच्छते — प्रायुध्, प्रायुध्यते ŚB 18.32 — विक्रम्,

विक्रमानि, विक्रमते MBh, Kāv, etc — संयुध् cans

संयुध्यति MBh — सम्प्रयुध्, सम्प्रयुध्यते R, MBh.

। III जञ् cl 1 P Dhātup 7.68, जञ् cl 1 P Dhātup

7.69 — रिप् cl 6 (Dhātup 28.23) रिप्ति — संग्राम्,

संग्रामयते (accord to Vop. also संग्रामयति) Dhātup 35.68.

to begin to fight प्रयुध्, प्रयुध्यते (rarely प्रयुध्यति)

RV, MBh, R, Hariv to begin to f. hand to hand व्यासञ्ज्

Sis 18.12 to begin to f. together सम्प्रयुध्, सम्प्रयुध्यते

R, Hariv.

to fight against ~~प्र~~ I प्रतियुध्, प्रतियुध्यते, प्रतियुध्यति

MBh, Hariv, R, caus प्रतियोध्यति MBh, Var — विग्रह्,

विग्रह्णाति, विग्रह्णीते (Ved also विग्रह्णाति, विग्रह्णीते) (acc)

MBh.

†† अभियुध् (acc) RV — पृतन्य Nom पृतन्याति

(acc) RV, AV — प्रतिसंयत्, प्रतिसंयतते ऽBh — युध्

लृ५ (Dhātup 26.64) युध्यते (rarely युध्यति, लृ५ योध्यते

RV, Bṛ) (acc RV, etc — विरुध् caus विरोधयति (rarely

विरोधयते (acc rarely gen).

to fight for युध् लृ५ (Dhātup 26.64) युध्यते

(rarely युध्यति लृ५ योध्यते AV, Bṛ) (loc) RV, etc to f.

obstinately भन्तायकृ MBh.

to fight together । इ संयुध्, संयुध्यते (rarely

संयुध्यति) MBh, R, BṛP.

मृ व्यतिहन्, व्यतिहन्ति Pāṇ 1.3.15 — व्यायम्, ~~व्याय~~

व्यायच्छते (P only m.c.) TS, Bṛ, MBh, etc — सम्प्रह,

सम्प्रहृते MBh, R, etc.

to fight with । I युध् ८ ५ (Dhātup 26.64) युध्वते

(rarely युध्यति ८ । योधति AV, Bṛ) (instr also with

सह, समम्) RV, etc — विग्रह्य Nom विग्रह्यति (सार्धम्)

Hit.

। II दा ८ ३ ददाति (दत्ते) (with युद्धम्, नियुद्धम्,

सङ्ग्रामम् MBh, Hariv, R — प्रयुध्, प्रयुध्यते (rarely प्रयुध्यति)

(acc) RV, MBh, R, Hariv — व्यवह, व्यवहरति, व्यवहरते

(instr with or without सार्धम्) MBh.

to fight with each other प्रह, प्रहरते (to f.) with

the palms of the hands ललाटे Bālar 10.19 to win the

fight धनम जि to cause to begin to f. प्रयुध् caus

प्रयोधयति Aśv 6.2.

to cause to fight II युध् caus योधयति (Pāṇ 1.3.86)

RV. etc — विग्रह् caus विग्राहयति Dāś, Bhatt.

I. II यत् caus (or cl 10) यातयति (यातयते) AitBr.

to cause to fight together संयुध् caus संयोधयति

RV to put to f. प्रत्यपसृप caus प्रत्यपसर्पयति MBh to be

amorous to f. युध् desid युयुत्सते, युयुत्सति (P in

class only m.c.) RV etc to be desirous to f. युध् desid

युध् युयुत्सते, युयुत्सते (P in class only m.c.) RV,

etc to make desirous of fighting युध् caus of desid

युयुत्सयते Bhatt to wish to fight संयुध् desid संयुयुत्सते

संयुयुत्सते MBh to wish to fight against विग्रह desid

विजिघृक्षते Bhatt to wish to fight with युध् desid

युयुत्सते, युयुत्सते (P in class only m.c.) (instr) ^{RV} ~~RV~~

etc — पयुध् desid प्रयुयुत्सते (instr) MBh.

wishing to cause to fight विजग्राहयिषु mfn Bhatt.

fighter m II योधः RV, etc (accord to Gangas 2.26)

योधम्) योधकः MBh, R, = योध.

I II युध् m MBh, Hariv — योद्ध m MBh, R, etc —

राकृत् m MBh — रन्ति m RV 7.18.10, 9.102.5 —

शयः Sāy.

a cunning fighter कवे m L — a fail f. ~~क्रु~~

क्रुज्योधिन् MBh f. for victory विजयकण्ठः Inscr a

good f. ~~प्रहारिन्~~ m Nir 5.12 one who fights प्रयोधृ

m Sāy

one who fights from a chariot II शयोधः MBh.

I-II रथारोहः MBh — रथारोहेन mfn L.

one who fights in the front (of the battle)

पुरःपहर्तृ m Ragh.

desirous to fight सिसंग्रामयेषु mfn Bhatt.

eager to fight सिसंग्रामयेषु mfn Bhatt.

~~युयुत्सु~~ wishing to fight II युयुत्सु mfn MBh, Kāv,

etc — ~~योद्धे योद्धे~~ योद्धुकात् mfn Bhag — रणकामिन्

mfn W.

III संयुयुत्सु mfn Rājat — विजिघृक्षु f mfn

Rajat.

wishing to fight with. युयुत्सु mfn (Intensive)

also with सह सार्धम् etc).

eager to fight यवीयुध् mfn (Intensive)

from व्युध्) RV.

fighting n II रणकर्मन् n R, MärkP.

II अरः L — जन्यानि n Pl Gaut, MBh 5.3195,

Ragh 4.77, Das — प्रतीघः W — प्रतिदारणम् L — प्रहारः

Vcar — मादः Say — युधि (only in dat युध्ये) —

शूरसाति f (only in loc sg.) RV.

the act of fighting योधनम् MBh, Pur desirous

of f. with रणरसिक mfn (comp) Bālar engaged in

f. निग्रहपर mfn MW excessive fondness for f.

आयुधापेक्षाची f. against प्रतियुद्धम् Hariv, प्रतियोधनम्

MBh f. (esp. with fists) नियुद्धम् MBh, Hariv, Var,

Sus, etc f. for the sake of cattle गोष्ठाति f RV 8.84.

7, 10.38.1. ~~setting animals to~~ a f.-match

आजि m rarely f. RV, AV, etc the f. of cats शीघ्रि

(only L) f. together पृतनाय Nom only P पृतनायत्

RV, AV, VS: f. well सुयोधनः MBh f. with सम्प्रहारः

(acc instr with or without सह) MBh, Kāv, etc

f. with 2 द्वियोधः f. with knives असिहत्यम् (gana

अनुशक्तिकादि) f. with me सम्प्रहारः (with मदीय) f. with

swords आसिहत्यम् (gana अनुशक्तिकादि) the fondness

of a demon for f. आयुधपिशाचिका MBh, आयुधपिशाची

Balar hit for f. रूप mbh RV a kind of f.

त्रिजहु m Hariv 15980.

a particular manner of f. । II चित्रकम् Hariv

15979 — दृतम् Hariv — प्रग्रहः (ifc f आ) MBh —

विष्करम् Hariv — संकोचितम् Hariv — सम्पातः (ifc f

आ) MBh, Hariv — (prob) (in which flight is

simulated) विद्रुतम् Hariv. — ~~आहितम् मल्लम्~~

a particular mode of fighting आहितम् Hariv

— पूर्णकुम्भः (ifc f आ) MBh — पूर्णयोगः MBh — भिन्नम् Hariv

— भ्रान्तम् Hariv — मित्रम् Hariv (u. l. for भिन्न) —

योधिकम् Hariv (u.l योधिक) — लम्बनम् Hariv —

लवणम् (according to some लवणः, लवणा) Hariv —

विकरः Hariv (u.l विष्कर) — विकुचितम् Hariv —

विजानु म Hariv — सम्पूर्णमुच्छा MBh — सर्वबाहु म

Hariv — सव्यानतम् Hariv — सव्योन्नतम् Hariv —

सव्यतरम् Hariv.

a mode of fighting (by using the left knee)

सव्यजानु म Hariv — (with the left arm) सव्यबाहु

म Hariv, सव्यष्ट म SBh a particular mode of

f. with a sword विनिर्बाहु म Hariv a particular

way of f. चक्रकम् Hariv 3.124.19 (प.ल. चित्रक)

without f. अयुध्वा Ved. ind RV 10.108.5.

without wish to fight युयुत्सारहित mtn W

without intention to f. युयुत्सारहित mtn w/

setting animals to f. प्राणियोधनम् MW setting

animals to f. for sport समाह्वयः Mn, Yājñ —

साह्वय L, समाह्वय the wishing to f. युयुत्सा MBh,

Hariv, R.

fighting adj । I योधिन् (i f c) MBh, R.

II प्रयुध्य MBh, Hariv, R, Kathās — युक्कार RV

10. 103. 2 — युध्यकारिन् Hit — युधिक L — रणकृत्

MBh — रणगोचर Märker — रणस्थ MBh — विरोध MBh

— विरोधन MBh — समदन् RV — सम्प्रयुध्य MBh, Hariv

— प्रहरणवन् Saṃy.

not fighting अयोध्य associated i.e. f. with

another परसंगत MBh. engaged i.e. f. with another

परसंगत MBh f. against प्रहारिन् (gen comp) MBh,

Kāv, etc f. before पुरोयुध, पुरोयोध RV f. best in

a chariot रथीतम् RV f. for a prize आजिकृत् RV 8.45.7

आजिसृत् SBr f. for men मानुषप्राधन RV f. for the
sake of cattle गोयुध् RV 1.112.22, 6.6'5, 10.30.10

f. hand to hand संलग्न MBh — (said of two

combatants) संलग्न (du) f. illusively मायायोधिन्

MBh f. in front पुरोयुध्, पुरोयोध RV f. on an

elephant गजयोधिन् MBh 5.5959, ~~6~~, Hariv 13514

f. on foot पादचारिन् Bhp, Jātakam f. together

सम्प्रहारिन् R f. together सहयुध्वन् Si's, Bhatt

f. with enemies अमित्रायुध् RV 3.29.15 f. with

the horn शृङ्गप्रहारिन् MW skilled in f.

नियुधकुब्रात, नियुधकुब्रात MBh.

figurative adj III प्रथमच्छद् RV — जीण

f (३) W — रूपक Sah.

figurative application उपचारः Sah, Sarwad,

common Sis, etc.

a figurative expression II उपचारः Sah, Sarwad,

common Sis, etc — व्यञ्जना W.

— II रूपकवाक्यम्, रूपकवाक्यः MW — व्यञ्जकः W

— व्यञ्जना W.

figurative illustration रूपकम् Kavyad, Sch

f mode of expression संस्तुति f Apast f. sense

of a word लक्षणा sah, Kpe, Bhāshāp, etc a f.

style व्यञ्जनावृत्ति f f. style in composition उपक्षेपः

w illustrating by f. language रसिक ~~मेक~~ sah

not a f. expression अरुपणम्, Kāvyaś.

figuratively । II भक्त्या ind Samk.

anything expressed figuratively लक्षणीय

mfh L to be expressed f. लक्षणीय mfh L

to apply f. उपचर, उपचरति (generally pass

उपचरते) Varṇas, Sāh, Sarvad, etc capable of

being denoted f. or metaphorically रूप्य mfh

Sāh expressing f. लक्षणीक mfh (5) n Samk, Kpe,

Sarvad to use a word (f.) उत्प्रेक्ष, उत्प्रेक्षते.

figure २ I आकृति f KatyŚ, ŚvetUp, Mn,

etc — आकारः (ifc आ R 1.28.24, Ragh 12.41) Mn,

MBh, etc — मूर्ति f MBh, Kau, etc — रूपम् (ifc f

आ rarely ई) RV, etc.

I II अङ्गधारणा ĀśuŚ — धरितम् m Un, Sch —

प्रातिमा Mn, Hariv, Ragh (1W 218.1, 241) — भङ्गि f

भङ्गी Siddhāntas — रूपकम् MBh, Kau, etc — लेखः —

वपुस् २ RV, etc — वर्चस् २ L — वर्णः (वर्णम् १

अर्धवर्चदि) (ifc f आ) RV, etc — वर्णस् २ RV —

विग्रहः Up, MBh, etc — संनिवेशः Ragh * Uttarar, Bhp

a kind of figure of speech III उत्प्रेक्षाक्षेपः Vās,

Sch — उत्प्रेक्षाध्वनि m Hāla, Sch — काकुवक्रोक्ति f

Hāla, Sch — (in rhet) जाति f Sarasu 2.1 —

(in rhet) परिष्कृति Cat = परिकर — पर्यायः Kpr,

Sāh — पर्यायोक्तम् Sāh, पर्यायोक्ति f Vam —

प्रतीपक्षेपकम् Bhatt, Sch — (in rhet) माताक्षेपकम्,

Kāvyaḍ, Kpr — मातृपमा Kāvyaḍ 2.42 — ✕

संशयाक्षेपः Kāvyaḍ 2.163, 164 — संदेहालंकारः,

संदेहालंकृति f Sāh, Pratāp.

a kind of mystical figure वर्धमानः, वर्धमानम्

VarBS, Lalit any f. considered as having
geometrical dimensions क्षेत्रम्, Gol an artificial

f. पेशम् n RV, VS, AitBr assuming a particular

रूपिन्, mb (श्री) MBh, Kāu, etc an earthen

f. (with the hands joined for salutation) अभ्युक्तिः

a f. branded on an animal etc अङ्कः f. formed

by the intersection of a prolonged side and

perpendicular त्रिपाटः a f. in rhetoric

अन्तर्दीपकम् — (attributing nobleness to an

inanimate object) उदारः a f. made of SāI wood

शाकभञ्जिका Kathās, Rājat the f. of a fish

produced by drawing two lines (one intersecting

the other at right angles) तिमि m Sūryas 3.36

the f. of a man पुरुषाकृति f ईस the f. of a man

made of gold हिरण्यपुरुषः Kātyāṣṭh, Vait a f. of lac

पुत्रकः the f. 0 or a cipher पूर्णम् Ganita

(in rhet) a f. of speech रूपकम् Kāvyaḍ, Sāh, etc

a f. of speech प्रत्युत्तरः Kuval a f. of speech

consisting ~~the~~ in the use of evasive speech

(by means of an affected change of tone) वक्रोक्ति

f Kpe a f. of speech depending for its

pleasingness on sound शब्दानुसृतः f. of speech

depending for its pleasingness on words शब्दानुसृतः

a f. of speech (implying apparently the reverse

of the meaning intended विचित्रम् Kuval, Pratap

a f. of speech in rhetoric उदात्तः L (in rhet)

a f. of speech in which a statement is made

indirectly ऋतः Sāh a f. of speech in which

what is usually considered as a disadvantage

is represented as an advantage ऋतः Kuval

a f. of speech in which what is usually considered as an advantage is represented as a disadvantage

लेशः Kuval (In rhet) a f. of speech (the joining together of two or more independent things associated in idea with some common action)

समुच्चयः Sāh, Kpe, समुच्चयालंकारः a f. of speech (using) Vinā विनोक्ति f Kpe a f. of speech which consists in describing the past or future so

vividly that it appears to be present भाविकम् Sāh,

Kpe, etc a f. of tone पुस्तकः (in astrol) a f. of

the 12 houses (used as a horoscope) लग्नः, लग्नम्

(ifc f आ) (in astrol) the f. of the 12 zodiacal

signs (used as a horoscope) लग्नः, लग्नम् (ifc f आ)

a f. of wood पुत्रकः (in palmistry) a f. on the

hand resembling a barley-corn (supposed to

indicate good fortune) यवः Varas (in arithm) the

f. put down for an operation (such as multiplying,

dividing etc) राशि m Col a f. similar to Kāka-

pada काकपदम् Susr, Varas a fine f. सुगात्रम् MW

a full f. पूर्णः MW having a beautiful f. रत्नम्

mf (इष्टी)ṇ śBṛ, etc — सुविग्रह mtn Kām, Mṛicch

(in astron) having an even f. समक्षेत्रम् MW

having any definite f. साकार mt (अ)ṇ Kathās,

Sarvad having a particular f. रूपिन् mt (इष्टी)ṇ

MBh, Kāu, etc having a woman's f. स्त्रीस्वरूप ,

स्त्रीस्वरूपवत् mtn MW, स्त्रीस्वरूपिन् mtn MBh

having f. विग्रहवत् mtn MBh, R, etc having the f.

of Brahmā श्रमभूति mtn MW (in rhet) a kind of

f. in which one thing is represented as

exchanged with another परिवृत्ति f a kind of f.

मल्लः Hcat, स्वस्तिकमध्याकृति — वूर्मः Tantras —

प्रतिमाविशेषः MW — (in rhet) समम् Prataṭ, Kuval

a kind of f. of speech which consists in

insinuating to a person that one knows his

secrets पिहितम् Kuval (in geom) the superficial

contents of a f. क्षेत्रफलम् Gol, Kātyāṣṭh, Sch

a magic f. of Buddha बुद्धनिर्माणः Divyānu one

who makes various f. out of sugar शक्करसंस्थापनम्

a painted f. चित्रम् BHP the state of having f.

सर्वम् Sarvad various modes of writing in the

shape of fanciful f. चित्रम् Sarasu 2.16, Kapr 9.

8, Sah (in rhetoric) without f. अरूपक मत्त

a wooden f. शाकडूनी.

figure vb III रूप ५१० (Dhātup 35.79)

रूपयति Hariv, Kau, Bhp, etc.

~~filament~~
filament

n 1 I

तन्तु

m RV, etc.

चाम्पेयकम्, चाम्पेयः

मकरन्दम् L

अंशु

om 11.11.11

केशराचलाः

m pl

5.17.8

पद्मना

1, पद्माणि

11.11.11

पद्मेकसरम्

1 the fr

केसरम्

केसरः

the 2. of

किञ्जल्कः, किञ्जल्कम्

किंशुकादि

ĀsvŚr, MBh, R, etc

f. of the lotus

आपीतम्

अलिमकः , अलिम्पकः ,

अलिम्पकः golden f. हेमकिञ्जल्कः R having f.

किञ्जल्किन् mfn Devīn.

'हेमकिञ्जल्कः' हेमकिञ्जल्कम् I 'किञ्जल्कः' किञ्जल्कम्

किञ्जल्कः (किञ्जल्कः) किञ्जल्कः (किञ्जल्कः) किञ्जल्कः (किञ्जल्कः) किञ्जल्कः (किञ्जल्कः)

'अवकेशिनः' अवकेशिनः R I 'अवकेशिनः' अवकेशिनः

'स्वल्पकेशरिनः' स्वल्पकेशरिनः I 'केशरालः' केशरालः

5.2.24 अंशुमन् R I 'अंशुमन्' अंशुमन्

'आलम्बुणालः' आलम्बुणालः, आलम्बुणालम् I 'आलम्बुणालः' आलम्बुणालः

atching III मुष्टि mf W.

file n 1 II व्रश्चन mfn L.

पत्रपरशु पत्रपरशु

पर्यस्त

सूत्रोत्तर

आक्षेपसूत्रम्

filings गुम्फः Balar 1.1, Kuval 229.319.

filings (as towards) गुम्फनाम् Balar 10.86, गुम्फना

(among the शब्दोत्तराः) Sarasv 2.

iron filings II तेहरजम् n Suśr.

1 II सरणम् L.

filial duty

filial duty 1 I पुत्रधर्मः

filial duty 2 I पितृभक्ति

पुत्रभावः अ. 3. 3. 5, पुत्रभूयम्

पुत्रता ॥AitBr, पुत्रत्वम् ॥MBh, etc.

sum of the twelve subjects of filial duty 1 II

अपविद्धपुत्रः

2177 vb 11 9

caus - पूर्याति

(Dhātup 33.126)

पूरयत्ने

परिपृ

परिपूरयति

अनुप

આભિપ્રેક્ષ

अभिपूरयानि

अवकृ अवकिरति

अश

अशुते

आच्छुद

आच्छादयति

VS 11.65, TS, SBr

आपूच

F

आप

आपूरयति

आपिपत्ति आप्रिणानि आप्रिणानि

आप

आभू, आभरति

नृप

व्युषानि $\frac{1}{5}Br$

परिपृ

pass परिपूर्यते

(intrans.) Rājat

पर्यवस्था, पर्यवतिष्ठते

पृथ

cl 7 (Dhātup 20.1)

35) पृणक्ति, पृङ्क्ते

(cl cl 2 पृक्ते Dhātup 24.20, cl 1

पृञ्चति IV, cl 2 (IV) IV, 100

पृ

cl 1 (Dhātup 31.10)

पृणति

IV, cl 6 (✓पृण Dhātup 38.40) पृणति

IV,

cl 1 (Dhātup 38.4) पिपति

IV (cl 1 I)

IV, IV, पृ

पारयति

Dhātup 32.15

प्रा

cl 2 (Dhātup

.53) प्राति IV, 12, 11, 1000

प्रावृ, प्रावृणति, प्रावृणुत

प्रतन्, प्रतन्नेति, प्रतन्नुत

IV, 12

प्रुष cl 9 प्रुष्णाति

1

मूर्च्छति

मूर्च्छ

cl 1 (Dhātup 7.32)

Kālid

रुध

cl 7

(Dhātup 31.1) रुणद्धि, रुद्धे (रुन्धति, रुन्धते)

वर्धयति

Ragh, Bhatt. रोधति (Ragh, Bhatt, etc) — वर्ध् ७३ ११ १

(Ragh, Bhatt, etc) वर्धापयति (Ragh, Bhatt, etc) वृध् — वितन

वितनानि, वितनूते (Ragh, Bhatt, etc) — विपृण, विपृणक्ति ७४ ४.

व्यश्नुते

Ragh, Bhatt. विभू, विभवति (Ragh, Bhatt, etc) — व्यश्, व्यश्नोति, १

Ragh, Bhatt. व्याप, व्याप्नोति (Ragh, Bhatt, etc) व्याप्नूत ११,

etc — सम्भिपृ (Ragh, Bhatt, etc) सम्भिपूरयति MBh. —

समावृणुते

समाविश, समाविशति (Ragh, Bhatt, etc) — समावृ, समावृणोति, १

MBh. —

1 III कुह् ७१ १० कुड्यति (Ragh, Bhatt, etc) कुड्यति

— तूण ७१ १० तूणयति (Ragh, Bhatt, etc) तूणयति १००)

Dhātup 33.16

— पर्व ८ 1 पर्वति

Dhātup 15.68

पूर्व — ८ 1 पूर्वति

Dhātup 15.67

— पूर्व ८ 1

पुष्पाति

Dhātup 31.56 '—' फर

only Intens. Subj.

फफरति

Sāy

— मर्व

८ 1 मर्वति

Dhātup 15.69.

~~प्रसिञ्चति~~

to fill (a vessel)

प्रसीच

प्रसिञ्चति

KaushUp

to f. completely

सम्पृ

— सम्पूरयति

— सम्पूरयति

KaushUp, KathUp

विप्रा

(only sg pf विपप्राथ) RV 6.17.7

to f. in

आसिञ्च

आसिञ्चति, आसिञ्चते

RV, Ath, Kath, KaushUp, Lat, etc.

etc.

to f. one's self

पृच

८ 7

पृङ्क्ते

(or ८ 1 पृङ्क्ते)

Dhātup 24.23)

to f. f. (one's self)

पृ

८ 3 ८

to f. completely अभिप्रपू, अभिप्रपूर्यति

to f. 13.673 आवप, आवपति to f.

to f. 1111 समापू to f. समापूर्यति (instr.) 'Br to f.

to f. 1111 प्रतिपू to f. प्रतिपूर्यति to f.

to f. 1111 पू to f. पूर्यति (instr. 23.180)

पूर्यति MBh,R (said of sorrows, etc.) to f. the heart of

अभिपू to f. the place of विकृ, विकरोति, विकुरुते

(instr.) 1111, Sch to f. (the stomach) भू cl 1

(instr. 22.1) भरति, भरते, विभर्ति, विभृते,

भर्ति

be fill up 1 I आपृ

आपूरयति

r,

RV 1.1.1, etc

उत्पृ

caus

प्रपृ

RV 1.1.1

caus

प्रपूरयति

MBh, 7.

आप्रिणति

2.11 अभिपृ

MBh

आपृ आपिपति आप्रिणति

RV 1.1.1, etc

आप्ये

caus

आप्याययति

—

आभृ

आभिरति

BhP

—

उपपृ

Ā

RV 7.16.11

—

उपवपृ उपवपति

—

प्ये

or प्याय

caus (pass

प्याययते

Br) (mostly in comp. with आ)

—

प्रतिपृ

caus

प्रतिपूरयति

ĀśvGr, 5.śr

—

प्रप्रपृ

प्रप्रपृणति

RV 5.5.5

— प्रतिवप

प्रतिवपति

ĀśvGr

—

(instr.) 3.15, 4.5, जटिलीकृ Hear 3.15 — दन्तुरय

ex 1.10 दन्तुरयति (instr.) Hear 2.425 — विकृ, विकिरति

(instr.) 3.15, 4.5, etc — सम्पृच, सम्पृणक्ति, सम्पृङ्क्ते (instr.)

3.15, 4.5, etc 3.15, 4.5, etc — रपृश caus स्पर्शयति, स्पर्शयते

(instr.) — स्फुर caus स्फुरयति (instr.) 3.15, 4.5, etc

to fill with air I I आध्मा, आधमति 3.15, 4.5, etc

to fill with air II II आपृ caus आपूरयति R

— पू 3.15 (Dhātup 21.10) पूणाति IV, 3.15 (✓पृण्

Dhātup 23.40) पूणाति IV, 3.15 (Dhātup 25.4) पिपति IV

(also Ā) Bhatt .

to fill (with a noise) पू caus पूरयति (Ditttop

ca. 1771 पूरयते caus to f. with anything समाकुं

समाकरति caus to f. with verbs विनद्, विनदति

to fill with noise I I आपृ caus आपूरयति

caus सम्पूरयति caus सम्पूरयति

I II अवस्फूर्ज caus 7. 1771, J. 1770 .

to fill with warbling कुरिकुटी कु caus कुरिकुटी कु

to fill with पू caus पूरयति (Ditttop 23. 176) पूरयते

to stiffen i.e. f. through and through विष्टम्भ

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

स्पृश

विष्टभोति, विष्टभति

(inter.) IV 4.3.15

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

(inter.)

etc.

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

etc.

विष्टभोति, विष्टभति

विष्टभोति, विष्टभति

प्रपू

प्रपू

1 II अभिप्रपू, अभिप्रपूर्यते MBh. 1.672 . to be x

to be, etc. filled सम्पू pass सम्पूर्यते MBh.

to be, etc. filled पू pass पूर्यते (esp. also पूर्यति) TS, W.

to be, etc. सम्पूच pass to be quite

to be, etc. सम्पू pass सम्पूर्यते MBh.

to be, etc. filled 1 II अनुकू pass अनुकूर्यते

आप pass आप्यते TS, etc.

filled adj 1 I पूरित, पूर्ण

RV, etc.

1 II अवकीर्ण

MBh 1.7840, etc

(as with

angled अवच्छिन्ना

MBh 1.5235

आकीर्ण

MBh 1.51, etc

आकुल

(आ)

MBh, etc

आचित

MBh, etc

दुग्ध

BhP, L

परिगत

MBh, R, etc.

परीत

MBh, Kāv, etc

पल्लवित

(ifc) Kad

पुस्त

W

पूत

प्रतत

RV, R, Suśr

प्रविद्ध

MBh

प्राण

L

प्रात

RV

प्राग्भित

भूत

(ifc)

Kādās

मूर्च्छित

(ifc)

वर्धित

विततः ± विततं Hariv — विनिकीर्ण R,

— विष्टब्ध PañcavBr — व्यापित Pañcat —

संनिरुद्ध MBh, Hariv.

सम्पूर्ण MBh, Kāv, etc.

निराकाश — प्रविद्युत MBh, Kāv, etc.

परिपूर्ण MBh, Kāv, etc.

व्याकुल af (आ) af (instr. or comp.) MBh, Kāv, etc

विष्टम्भित (instr.) Hariv.

परिपूरित MBh, Kāv, etc.

परिवृत्त — समावृत्त (instr.) MBh, Kāv, etc.

filled (by any material or filling)

आविष्ट

मिन

filled, filled, filled, filled, etc.

f. by means of Patra

पान्नीय II (आ) / 111 S.1.53

f. by means of any vessel पानिक

II (इ) + 111 S.1.46

etc., etc. f. by the quality of

सत्त्वसमाविष्ट

Bhag

f. by the universal soul आत्मावास्य

मिन

111

f. quite full

सम्पूरित

मिन

Pāṇcat.

filled up 111

आपूरित

मिन

प्रपूरित

मिन

111 आप्त

मिन

आभूत

मिन एधित

मिन

111

प्ररूढ

मिन

भूतरन्ध्र

मिन

व्यापित

मिन

व्याप्त

मिन

समस्यलीकृत W.

पूर्ण सम्पूरित

गर्भ ifc SāṅkhŚr, Rprāt, MBh, etc.

अभिपरीत अभिपरीत

अभिसंवृत अवपूर्ण

आकुलीकृत

(comp. or in comp.) R, VarBrS आवृत

कन्दल (comp.) Nalac कीर्ण R, etc

कोरकित ifc (gaṇa तारकादि) Sinhā

गर्भित तारकादि गर्भित

प्रचुर mf (आ) ifc MBh, Kāv, etc

प्रतिपूरित mf प्रतिपूर्ण mf प्रभृत

(instr.) mf प्रावृत (instr.) mf प्रोद

(instr.) mf पुत (instr. or comp.) Yājñ, MBh, R, etc

mf ifc mf भरित (gen. or comp.)

Kāv, etc mf भूमन् mf ifc युज

(instr.) ifc mf युक्त mf

mf Mn, MBh, etc mf विकीर्ण (comp.) MBh

विह mf (instr. or comp.) Hariv, VarBrS, BhP mf विष्ट

(instr.) TS mf वृत् (instr. or comp.) Mn, MBh, etc

व्यवकीर्ण (instr) Kām व्याकुलित

व्याकुलीकृत (instr) व्याकुलीकृत

व्याक्षिप्त ifc VarBrS व्याप्त

शब्दल (आ, ई) शब्दल

संसृष्ट संकुल

संकुलित संजुष्ट

समर्पित समाकुल

समाविष्ट

सृष्ट

सम्पृक्त TBr सम्प्रपन्ना

(instr. comp.) MBh, BhP

Mn, MBh, etc — सम्भृत AV, etc

सम्मुखित (instr.) — स्तम्भित (instr.)

क्रोधसमन्वित

अभिरुत

विस्मयाविष्ट

विस्मयाकुल, विस्मयान्वित

सुखावृत

ती प्रशोकसमाविष्ट

नानापक्षिगणाकीर्ण

घृताची

रामबिल म (ई) म (inspr.), Harāv f. with (voices)

वसुध म (ई) 'f. with water' वारिगर्भ. Harāv f.

with alms मारुतापूर्ण म (ई) — पूरित

म (ई) म (ई) व्याप्तान्तर म (ई) म (ई) m (f.)

प्रतिपूरणविम्ब MBh having the eyes f. up with phlegm

श्लेष्मापिहितलेचन MBh having the eyes f. with tears

अश्व परिपुताक्ष Bear having the mouth f. रुद्धमुख

म (ई) m (f.) (m (f.)) रुद्धवदन

Varāṇasī in a place f. with people आकीर्णे loc in Varāṇasī

म (ई) सम्पूर्णतर म (ई) अनुसिक म (ई)

TS अनुजोष्ट राम्यरिपूर्ण

आढ्य आ ...

Pandit, etc 'a space not f. up' खिलम् Mn 3.232, MBh. 1,

thoroughly f. with सम्प्राडित Mn 3.232, MBh. 1,

सुपूर्ण आ ... अतिभूत

well f. (as a palace with various rooms and buildings) सुपर्याप्त

W well f. with सुकलिल MBh well संवृत

AV, etc whose limbs are f. with pain दुःखपरीताङ्ग MBh.

पूरयितव्य ... ...

परिपूरणीय परिपूरयितव्य ... पूर

Br, MBh.

1 II अभिपूर्य MaitrS.

not to be filled 1 I अपूर BhP.not to be filled 1 II पूरणीय Jaim, Bh, पूरयितव्य 6.2.

59.

1 II उत्सेक्य Vign.

difficult to be filled 1 II दुष्पूर MBh, etc .

1 II दुरापूर BhP 7.6.8.

difficult to be filled 1 II दुरावार 3.2.105.2, दुरावर

(v.1.) 1 II दुष्पूर

xP (आ) x 100, 1000

having filled 1 I आपूर्य ind p.

having filled with पीत (11c) (also with insbr)

Mn, MBh.

filler 1 II पोः

'ear-filler' श्रवणपूरकः   Śis. xx

one who fills 1 I पूरयितृ mfn Kāv.

1 II पर्फरीकः   RV 10.106.6 (Sāy).

one who has filled up उन्नीतिन् mfn   After   one

whose soul is f. with आभृतात्मन् mfn   relating

relating to one who fills up औम्भेयक mfn (1 :)

wishing to fill with वियविष् (instr.) Bhett.

filling adj 1 I पूरक

Mn, MBh, etc

परिपूरक

Bhartr.

1 II अनुव्यापिन् Jātakam

पूर

पूरण f (इ) KātyŚr, Śamk, Hariv

पूरिन्

MBh

पूरिन्

W

प्र

प्रपूरण

f (इ) n Suśr

प्रा (ifc = प्र) रोधिन् (ifc) Kathās

समधिष्ठिता Car सम्पूण

'not filling' अपूणत् RV.

all filling^{f.} सर्वपूरक f. a chariot (said)

of Vāyu) रथप्रा (accord. to Sāy.) RV f. a chariot

(with riches) रथप्रा (accord. to Sāy.) RV f. all

time काठव्यापिन् f. completely सम्पूरक Car

f. out a verse पदपूरण Vir f. out (a verse etc)

पादपूरण RPrāt f. the rally कुक्षिभरि Pāp 3.2.26,

Vartt f. the earth सद्धवसुध Rājat f. the earth (as)

(fame) भूमिप्र AitAr f. the hand पाणिपूर

f. the regions of sky आकाश Śis f. the stable with

horses अश्वपस्त्य RV 9.36.41 f. the universe

विश्वव्यापिन् RāmatUp f. the world लोकम्पूण Bhām.

filling up 1 I प्रपूरक f (इका) Kāvyaḍ, Ach

आपूरण Hit.

1 II व्यापिन् (ifc) Nir, SvetUp, MBh, etc

सम्पूण Sāṅkhya (oil) प्रपूरण f (ई) Cat.

filling with किरत् Mbh, etc well f. सुपूर

f (आ) MW.

xfilling

ind p

ⁿ filling 1 I पूर्ति f Pan, Sch. ind p

अपूरणम्

1 II अभिपूरणम् Katyār प्रतिपूरणम् R

प्राति f I, पूर्ति प्रारम्भणम् W (cf. Pan.

2.4.22, Sch) फर्करः Sāy व्यापनम् Sāh, Sāy on

RV 1.113.14.

the act of filling 1 I पूरणम् AV, etc

Kāv.

पारपूरणम्

1 II पूरः Kāv, Pur.

the act of filling the ears (with cotton etc.)

कर्णपूरणः

the act of f. up पूरणम् AV, etc

प्रपूरण

f (ई)

Suśr

the act of f. up gaps with grass

अन्तर्वर्तिः

TS

any substance used for f. the ears

कर्णपूरणः

Suśr.

the being filled परीतना

L

the being f. with

प्रतिपूरणम्

(instr.) Gaut

गर्भिणीत्वम्

TāndyaBr, Sch .

filling a little आपूरः

T

f. a vessel till it over-

प्लवः

प्लवः

Yājñ, MārkaP

f. a vessel to overflowing (for

the purification of fluids) पूवनम् L the f. out a li

line of verse पादपूरणम् Pān 6.1.134 f. out a metre

वृत्तपूरणम् Lshex the f. out the measure of a verse.

पादपूरणम् Pān 6.1.134 'f. space(?) खंकरः L f.the

mouth गण्डूषः, rarely गण्डूषम् (आ f, L) L f. the

stomach सम्पूरणम् Car.

filling up 1 I आपूरः L.

1 II उव्हातम् Aitab रतम्भः (1 f 2 f आ) f.

प्रतिपूरणम् R.

filling with अवपूरणम् (comp.) Car. 'coll-f.'

subsequent f. अनुपूरण 25.1.1955, Sch.

anything used to fill up interstices in a wall

VS, TS, ŚBr, GrŚrS.

पुशिषम

so as to fill only the impression of a cows' hoof

गोष्पदप्रम

गोष्पदपूरम्

ind Kās on Pāṇ 3.4.32 and 6.1.145, Bhatt 14.20.

eating one's fill 1 I सम्पूर्णम्

Car.

one's fill 1 I पशसिम् in Kāv

one who has eaten

nis f. पूर्वनि

Kāth

'possessing one's f. सम्पूर्णता -

युक्त

to take one's f. after another

अनुवृत्त

fkt

fillet n 1 I पट्टिका

Kajet, Kathās, Bhp

मेखला

L.

1 II उष्णीषः उष्णीषम् AV 15.2. 1-4, ŚBr, ĀśvŚr, KātyŚr, Mbh,

etc.

उष्णीषपट्टः

Kathāy

ललाटपट्टः ललाटपट्टकः

(Lād)

ललाटपट्टिका (Pārśvan) w

हिरः

ŚBr, मेखला

ŚBr (Sch).

fillet (of cloth, leather etc.) पट्ट

Mbh, Śuśr

the

f. of a garland

स्रग्दामन

n

Mbh

a f. of hair

कवरी

कवरी

(Pān 4.1.42, Vop 4.26) Bhp, Gīt, Jāh, Śis

a royal f.

रजपट्टः

W

wearing a f. मेखलावत्

KātyŚr

wearing a f. of hair

कवरीभूत

Śis.

the film of a lotus II बिसम् (बिस. only

Hazir 15455, itc f आ) RV, etc.

film of boiled milk I शस्ⁿ (VS, TS, etc.

a film over the eyes परलम्, परलः सुदे,

Karand having a f. (asa lotus flower) सुदुर्गिक

mfn Heat.

filter rb । I गल् caus गालयति सूत्र,

Das — (soma) सम्मृज्, सम्मृजति, सम्मार्ष्टि,

सम्मार्जति, सम्मार्जयति RV, etc a f. made of

bamboo खणकः, खणकम् (?) Buddh a f.

made of cane खणकः, खणकम् (?) Buddh.

a filtering cloth 1 II फेनवाहिन

n (with वस्त्र))L.

a filtering cloth used to purify the liquor called Surā

कारोतरः

RV 1.116.7, VS, SBr, etc.

a filtering vessel 1 II परिश्रावणम्

L.

a filtering vessel used to purify the liquor called Surā

कारोतरः

RV 1.116.7, VS, SBr, etc

a kind of f.vessel

परिश्रावकल्पः

L obtained by f. फाण्ट

mf (आ) m

Risvidh.

filtered adi 1 I निपूत

— सम्मृष्ट L.

well filtered सुपरिश्रुत

Suśr.

filthxmxI

filth n 1 I मलम् (मलः) AV, etc.

1 II कर्मः कर्म, Yajñ, Agni, etc कल्कः, कल्कम्

I कश्मलम् Subh कषायः, कषायम्

मलानि f Kav.

arising from filth मलजं मलम् L carrying f.

मलवाहिनी Hit 'f.-goer' विट्चरः L.

filthiness 1 I मलत्वम् Ags.

1 II अमेध्यता, अमेध्यत्वम् — खलता, खलत्वम्

filthy ixī adj 1 I मलवत् Mn.

1 II अमेध्ययुक्त — कर्दम- Suśr — प्रकोश

mfn (in प्रकोशोदकम्) — मलदूषित I

— मलिन Yajñ, Mah, Kāv, etc — मलिष्ठ, मलीयस् W.

'filthy-streamed' पूयवहः VP f. water

प्रकोशोदकम् Suśr.

the fin of a fish 1 I पक्षः (1fc f आ or ई) .

derivate deprived of skin and fins निश्चिन्तकपक्ष कोम .

R (B).

final adj 1 I अन्तिम _____ चरम f (आ) (in corp.)

For 2.1.52) HV 7.59.3, 8.20.14, TS 1.5, Bhp, etc.

1 II आन्त _____ नैद्यन्त Hariv, B, etc

— नैष्ठिक f (ई) MBh, Hariv, Ragh — पर f (आ) RV

etc — पश्चिम f (आ) SpBrS, Mn, MBh, etc — पार्श्व

R — पार्यन्तिक f (ई), पार्यन्त — समाप्तिक

Katnās.

not final अनात्यन्तिक being the f. aim परायण

f (आ) MBh 1.8367 (Vilak.) belonging to the f. ceremony

by which a rite is terminated औत्सर्गिक f. aim परायणम्

Bar, Up, MBh, etc.

final beautytude 1 I परिमोक्षः, निर्वाण

1 II परम् L — प्रणयः E.

final consecration उत्तरशान्ति f śaṅkhar 6.2.7 f.

emancipation परपदम् Mahān f. end परायणम् (परा+√इ)

(परा+√इ)

RV, AV, Śr̥ परायणम् | ŚBr, Up, MBh, etc सिद्धान्तः

MBh, Kap, Darvad f. happiness शान्ति L f. liberation

परिनिर्वृति f. object the f. object of all sacred

knowledge ब्रह्मपारः VP having a f. object परिनिष्ठ

Nyāyan, 'on' having svar-jyotis as f. part स्वर्ज्योतिर्निधन

Śr̥ like the f. of a word अन्तवत् ind Pat having

a f. end परिनिष्ठान् L Nyāyan, 'on.

SI पदान्तीय R, VPrāt, पदान्त्य Aprat.

2 II पद्य f (आ) APrāt.

a particular final part of a Sestra उक्थदोहः Aitar

the way of f. beauty yu m L without a f. sacrifice

अननूयाज, अननूयाज (TS) not f. अपदुन्तस्थ f, Ben

f. place प्रान्तभूमि f f. result फलनिर्गति f

f. rhyme वृत्तम् (ifc f आ) APrāt a f. sacrifice

गंस्थितोमः ŚrS a f. syllable अन्तः f. term प्रान्तभूमि

f a f. verse परिधाना (sc ऋच्य) Br.

finally | T अन्ततः ind.

| II अन्तेन Māṅgṛ — उदयनातः ind

Tāṇḍya Bṛ 13. 12. 1 — उदृचि ind RV 1. 53.

11, 10. 77. 7, AV 6. 48. 1, 2, 3 — चिराय

dat ind MBh, R, Pañcat — परिणति f

(ibc) — परिणामे (ind) — प्राणाः, प्राणाम्

(ibc) Kāv, Pañcat — प्राणाभूमौ ind Yogas

— निरालि f ibc Kāv, Kathās, etc.

finally burnt (as the body) भस्मान्त

mfn SBṛ ^{f.} finally liberated परिनिर्मुक्त mfn

Divyān going to यक्षगमनम्.

any finale. I II निधनम् (निधनः only

Hariv 4846, ४ अध्यादि) AV, TS, Br, etc.

(in music) forming a finale निधनश्रुत

मन्त्र Lāty having a finale निधनवत्

मन्त्र VS, Tānd Br, etc the singing of

a f. apart बहिर्निधनम् Tānd Br the

singing of a f. outside बहिर्निधनम्

Tānd Br.

a finance minister । I गणनामहामात्रः

Mahavy.

a minister of finance । I गणनामहामात्रः

Buddh, L.

अथवा

16927

find I II विराम Ait Be - - विराम f

Ait Be.

find vb I उपलभ्, उपलभते मझि, R,

Mn, Mexicah, etc — प्राप्, प्राप्नोति AV, etc

— आसद् caus आसादयति मझि, R, Megh,

Kathās, Pañcat, etc — आसद्, आसीदति

(Ved. also आसदाति) A — लभ् ल ।

(Mhatup 23.6) लभते (ep also लभति and

लभते) Bṛ., etc — विद् ल 6 विन्दति, विन्दते

RV, etc — अभिगम्.

+ II अनुविद् ल 6 अनुविन्दति, अनुविन्दते

RV, etc — अभिगम्, अभिगच्छति — अभिविद्

ऽभ्र — नञ्, नञ् लृ। नञति, नञते RV

प्रतिपद्य, प्रतिपद्यते ऽभ्र, etc — प्रविद्य, प्रविन्दति,

प्रविन्दते RV — प्रतिसंग्रहं, प्रतिसंगृह्णाति,

प्रतिसंगृह्णाति णञ् — संविद्य, संविन्दते RV,

ऽभ्र, भ्रप् — संनुद्य caus संनोदयति णञ्,

R — समागम्, समागच्छति (acc) णञ् —

समासद्य, समासीदति Rājāt, Kathās — सम्भू

caus सम्भावयति Mcar.

to find again प्रतिप्रसा, प्रतिप्रजानाति

ऽभ्र to f. (a husband) विद्य लृ६ विन्दति,

विन्दते AV, Mn, MBh to f. fault स्वर el

10 स्वरमति धातु 35.11 to f. an opportunity

उभ el (धातु 23.6) उभते (with

अन्तरम्) to f. in addition प्रतिविद्,

प्रतिविन्दति, प्रतिविन्दते Bz.

to find out I I उभ el (धातु 23.6)

उभते (cp. also उभति, उभते) Kathās, Kull.

+ II उन्नी, उन्नयति, उन्नयते MBh, Rājāt,

Das, Bālar, etc — उपज्ञा, उपजानीते AV

4. 36.8, ŚBz — उपपद् caus उपपादयति R,

Mn, etc -- उपपरीक्ष् Lalit -- चिन्त ल 10

चिन्तयति (ल 1, चिन्ताति Dhātup 32.2,

metrically also चिन्तयते) R1.63.27, Mit

इङ् B३, N३ 2.11 -- निर्णी, निर्णयति, निर्णयते

R, Das, Mit, etc -- निधा, निदधाति RV 10.160.

५ -- निर्विद्, निर्विन्दति RV 10.129.4 -- नी ल 1

नयति, नयते Mn, Yājñ, MBh, etc -- परिचि

Rāv, Rājāt, Pañc -- परिविद्, परिविन्दति

Hariv -- परीक्ष्, परीक्षते ङ B३, etc -- पश्

only Pies पश्यति, पश्यते Mn, MBh, etc --

प्रचिन्ता, प्रचिन्तयति MBh, Kāv, etc — प्रज्ञा,

प्रजानीति MBh, Kāv, etc — प्रतिपद्य, प्रतिपद्यते

MBh, R, etc — प्रविद्य, प्रविन्दति, प्रविन्दते RV

— या el 2 (Dhātup 24. 41) याति MBh

(उभू cauy उभूयति, उभूयते MBh 8. 109 —

विचिन्ता, विचिन्तयति, विचिन्तयते MBh, Pañcat

— वितर्क, वितर्कयति Kāvās — विनिर्ज्ञा (only

pass विनिर्ज्ञायते) ŚBh — विभू cauy विभावयति

MBh, Kāv, etc — समर्थ, समर्थयते (rarely

समर्थयति) Kāv, Kum, Śamk — समादा,

समादत्त Dāśar — समीक्ष, समीक्षते MBh —

समुपज्ञा, समुपजानाति, समुपजानीते MBh. ~~to find~~

to find out anything to be प्राणिधा,

प्राणिदधाति, प्राणिधत्ते (acc) (acc) MBh to f.

out (a remedy) संगृह्णत caus संवर्तयति Car

to f. out (by calculation) साध caus

साधयति Ganit ~~to f. out~~ — प्रसाध caus

प्रसाधयति Ganit to f. out the quarters of

the sky विद (with विशाख) MBh to f.

pleasure in संरम्भ, संरमते (loc) Bhatt

to f. pleasure in रतिम् with आप्, उभ,

उपलभ्, आधिगम्, निद्, कृ or बन्ध and loc

to f. scope उभे ल। (Shatup 23.6) लभते

(with अवकाशम्) to f. the right moment

उभे ल। (Shatup 23.6) लभते (with

कालम्) to f. the right time उभे ल।

(Shatup 33.6) लभते (with कालम्) to penetrate

i.e. f. out निर्भिद्, निर्भिनात्ति MBh, Kav, etc.

to be bound । II अवरथा A MBh, Yājñ

1. 272, etc — भू ल। (Shatup 1.1) भवति

rarely भवते RV, etc — वृत्त ल। वर्तते

(rarely वर्तते) Mn, MBh, etc — सम्भ्रू,

सम्भवति, सम्भवते MBh, Kāv, etc to be f.

in anything सेव ल। सेवते (rarely सेवति)

(acc) R, Hariv, Kathās to be f. with

संनिधा, संनिधत्ते (loc) Das.

to be found । I विद् pass or विद्यते RV,

etc — उग्र pass उग्र्यति (ep also उग्र्यते)

Bṛ, etc.

। II आप् pass आप्यते — संविद् pass

संविद्यते Buddh.

to cause to find । I विद् caus वेदयति

MBh.

to wish to find out । II नी desid

निनीषाति, निनीषते MBh — विधा desid

विदधित्सते, विदधित्सते BhP.

finder . adj I II (उद्देश Pan 7. 1. 64)

Sch.

one who finds (उद्देश Pan 7. 1. 64, Sch

desirous of binding out परीक्ष Kir 3. 4.

अनुसंधान

the not finding । II. अविति f. SBh 13.

the act of finding वेदनम् MBh the

art of f. treasures निधिवादः Kād f. a

husband पतिविद्यम् ॥ RV 10. 102. 11 f.

each other संवेद्यम् Vait (in math.) the

f. of the quantity sought उत्थापनम्

Bijag f. finding out विलोकनम् ŚāringP,

Campak — उपनिद् f BRD f. out by

calculation साधनम् (if f आ) Ganit

f. room in सम्भवः MBh, Susr.

the being found I I ११११ १ Nyāyas,

Sch.

I II ११११ १ L.

finding adj | T लोभिन (ifc) Rajat,

Pracand, Kārand — विद् (ifc).

| II दर्शिन ifc MBh 8.17.57, R, etc —

विन्द — विन्दु PañcavBr — वेदन — वेदीयस्.

fault finding दोषग्राहिन् L f. any lost

object. नृपवेदन f (इ) ऽBr f. a way.

गालुविद् RV 1.3.62.13, 8 f, AV 7.11, 13.2.43

'finding the opposite' (?) चारविन्दः Sāmav Br

not f. out the way अक्षेत्रस [Pāṇ 7.3.30]

अक्षेत्रविद् [RV 5.40.5 & 10.32.7].

'being found' । II विद्यमानं mfn Pat,

Kāv, Pur.

finding । I प्राप्ति f Mn, MBh, etc —

आधिगमनम् — (सम्भः Mn, Kathās.

। II अनुवित्ति f SBh — धरनम्, धरना

Kathās 118. 197. — प्रतिबन्धः Nāṣ, Kāv —

सम्भः ch up, MBh, etc — वित्ति f SBh,

ch up, Gṛh Sūtras — विद्यम् — वेदः .

fine I. धनदण्डः Mn, Yājñ.

I. II. दण्डः RV 8 f, Yājñ 2.4, Bhp —

धनोपहरः — साहसः, साहसम् Mn, Yājñ, etc.

deserving a fine of a hundred (Panās)

शतदण्डाहं mfn Mn 8.240 (a f.) amounting

to 25 (Panās) पञ्चविंशतिकं mfn Yājñ

2. 205 (a f.) consisting of 50 Panās

पञ्चाशत्पणिकं mfn Yājñ (a f.) consisting

of 25 (Panās) पञ्चविंशतिकं mfn Yājñ 2.

205 a f. imposed on one who denies (in

law) अथवापदः a fine of a hundred (Panās

etc.) अथवापदः W a f. secretly exacted २२६५०५:

Rājat 7. 1070 a f. secretly imposed २२६५०५:

Rājat 7. 1070 half the f. अथवापदः Mn 8. 243

the heaviest f. पूर्वसाहसम् Mn the highest

of the three fixed fines (a f. of 1,000 or of

80,000 panās, capital punishment, branding,

banishment, confiscation, mutilation and

death) अथवापदः money paid as a f. for

manslaughter अथवापदः (exceptionally अथवापदः (?))

fined adj । II दापित L (v.l. दायित)

सदण्ड L.

fined 500 (Panās) पञ्चशत ढ (इ)

Mn fined of all possessions सर्वस्वदण्ड

W.

having fined । II दापयित्वा.

fine ^{adj.} L II चतुर् (४ सिद्धादि) Santi's

1.21, Git 10.9 — भद्रक f (इत्ना) L —

सुजात RV, etc.

any fine art कला R, Pañcat, Bhartṛ,

etc become f. सूक्ष्मश्रुत MW a f. art सौन्दर्य

Kāv a f. boy रूपिदारकः Mṛicch a f. day (?)

उत्तमाहः L a f. form तरीषः L f. garments

शुद्धः Kāv, Pañcat, Kathas, etc a f. night

सुरात्रि f W a f. shape तरीषः L a f.

woman वादनीयता W having f. clothes

a fine-eyed woman | I लोको (नी च नो)

W.

अनिरुद्ध

2 I सूक्ष्म f (आ) yājñe, mātṛ, etc —

अणु f (नी) — लक्ष्मण f (आ) L. — पल्लव f

(आ) Kālid, Kathās.

2 II अणुय — आणवः Up — आम f (आ)

BhP-3. 31. 27 — ललित f (आ) Year II. 80 —

दहर chup 8.1.1, Katy Śr 14, Ken Up (v.l. दध्र),

BHP 10, दह Nār Up, Āp 1.9.23 — प्राविनिक्ता

SB₂, etc — विश्रहवा MW — शीकर: (mostly

pl) MBH, Kāv, etc, शीकर — राक.

not fine 2 I असूक्ष्म — अनन्य.

consisting of fine particles मुकुमुस्तन

Swiss रत covered with f. cloth दौकूल

f (ई) L (also दौकूलक, दौगूल) f. cloth पट्ट:

Kāv, Pañc the f. substratum of material

objects अधिभूतम् f. (texture) तनु f (तनुः)

तन्मूः, तन्मूः (Ritus 1.7) ऽभे 3.5.4.21,

Katy ऽभे 8.5, MBh, etc ground f. रत्नपिण्ड

ऽभे.

very fine 2 I महासूक्ष्म L — प्रतनु Kav,

Swish, (प्रतनुक) — अणुतर — परिपेतव f

(आ) Var.

2 II क्षोदीयस् (Pāṇ 6.4.156) ऽभे 2.100

(Sāh), Heat 1.1.1 — सुमात्स्न ऽभे —

सुमृष्ट MBh, R, Bhp.

very fine cloth made of the inner

bark of the dukūla plant दुकुलम् MBh,

Hariv, Suśr, Kāv, etc, दुकुलम् L (Megh. 64

as v.l.) very f. raiment made of the

inner bark of the dukūla plant दुकुलम्

MBh, Hariv, Suśr, Kāv, etc, दुकुलम् L

(Megh 64 as v.l.) to make f. सूक्ष्मीकृ,

सूक्ष्मीकरोति.

fineness 2 I सूक्ष्मता Mn 6.65, सूक्ष्मत्वम्

MBh, Vedântas — अणिमन् m ऽभ, etc —

सौक्ष्म्यम् Maitr Up, MBh, etc, सौक्ष्म्यत्वम्

Maitr Up.

finery 1 I सूक्ष्मः Kāv, Pañcat, Kathās,

etc.

finest of all 2 I सर्वसूक्ष्म mfn MBh.

the finest part of anything रसः

(if f 311) RV, etc.

finger n अङ्गुलिः (√ अङ्ग or अङ्गुः),

अङ्गुलि f, अङ्गुली.

II अङ्गकरः इङ्ग — अङ्गहस्ताः R — अङ्गुरि

f अङ्गुरी [L] (for अङ्गुलि) AV — अङ्गुलि म

Naigh करवाइवा L — धुर f L — योजनम L

— विपु mfn Naigh 2.5 — शक्वरी L — शयि

Naigh, Nir — शिलाका Vishn, Yājñ — शारवा

(ये f आ, ई) Naigh 2.5.

a defence for the f. of an archer शरणात्म

L, अङ्गुलिमात्र the f. next to the little f.

34 कौटिल्य की Asv Gy, Sāikh Gy, Hir Gy, etc

the ^{f.} finger next to the middle f. 34 मध्यमा

(see 315.13) Ap Śr 3.1.2 a f. of the

hand कौटिल्य की f. Kathās a finger's breadth

315.13: (✓ अग्रे or 315.1) the great f.

वृद्धास.13 f. 'hand-bud' the f. करकृतमलम्

'hand-shoot' a f. करग्रापल्लवः — करपल्लवः

MarkP — करकिसलयः, करकिसलयम् Ritus,

Das, करपल्लवः T having an arm without

a f. कौटिल्य मन्त्र 3.1270, Suse having

redundant f. अतिरिक्ताऽ; mfn the last f.

but one उपनिषिक्ता Aśv Ge, Śāṅkh Ge,

Hir Ge, etc. "like a f." आसृतिः mfn.

Pāṇ 5.3.108.

the little f. I कनिष्ठा (with or without

असृति) Yajñ 1.19, R, Śuśr — कनिष्ठाका ऽङ्ग,

Kāty Śr, etc.

+ II कनीनका L — कनीनी L — कन्यसा —

मनिष्ठाका L — स्वल्पाङ्गि f L.

the middle finger I मध्यमा Kauś,

Sussr.

I II कर्णिका L — ज्येष्ठा L मध्यमा $\frac{5}{3}$ ति

m L.

of the size of a finger अं. $\frac{5}{3}$ ति मात्र म्फ

Maites a particular disease of the

f. — nails अथवा सुस्त्र tip of the f.

कराग्रं $\frac{5}{3}$ — करानाः R 2 fingers breadth

हृत्पुच्छं $\frac{5}{3}$ B.

fingerless I I निर $\frac{5}{3}$ ति म्फ Kar.

fingers 1 II. अलनयः f pl Naigh — कश्माः

f pl Nigh — क्षिपः f pl (only used in Nom)

RV 3. 5. 9 (Naigh 2. 5) — जनयः, जन्मः f

pl RV — क्षीतयः f pl Naigh 2. 5, Say —

पाणिपल्लवः, पाणिपल्लवम् — योषण f — रोहितः

f pl Naigh 2. 5 — त्रिशः f pl RV 1. 144. 5

(Naigh 2. 5) — हस्ताग्रा Pañcat.

the art of communicating ideas by the

f. (one of the 64 Kalās) अक्षरमुष्टिका

Vātsyāya cracking the f. as a sign.

अङ्गुलिसंदेशः, अङ्गुलीरान्देशः to deprive of the

f. अङ्गुली कृ, अङ्गुली करोति mfn destitute

of f. अङ्गुलि mfn AV eating with the f.

अङ्गुलिप्राशनम् Ap Gr, Sch 'f. hands, etc'

(fig. नपात्यः f pl the five f. अङ्गुलीपञ्चकम्

5 fingers broad पञ्चाङ्गुलि mfn and four

f. broad चतुरङ्गुलिम् ऽङ्ग 10. 2. 2. 4, Kāty Śr,

Kaṭṭ 26 4 f. of the hand (without the

thumb) चतुरङ्गुलिम् Śaikh Śr 17. 10, 6 f

having beautiful f. चित्राङ्गुलिता Dharma

84 having f. which have grown together

सहितोऽऽलि म्भन L having 5 f. पञ्चाऽऽलि

म्भन W having 5 f. - like divisions

पञ्चाऽऽलि म्भन W the having long f. (one of

the 32 signs of perfection) दीर्घोऽऽलि

Dharmas 83 having regular f. (one of the

minor 80 marks of a Buddha) अणुपूर्वोऽऽलि

Dharmas 84 having the breadth of 12

f. दीर्घोऽऽलि म्भन L having the depth of

10 f. - breadths पञ्चदशोऽऽलि म्भन Heat

having the f. shaped like a serpent's

hood. फुल mfn L having the f. upraised

उदङ्ग. लीक mfn Viddh having the height of

10 f. breadth: द्विपञ्चदशसिद्धिः ३५ मfn

Heat having 1000 f. दशशतम् mfn RV 10.

137.7 a manner of joining the f. कौस्तुभः

Tantras measuring 5 f. पञ्चाङ्गः ५ मfn.

a particular position of the f. ॥ II.

उडियानम् — करकच्छपिका — करणी —

गालिनी Tantrās — रेवचरी — मणिधरा

Kāśāṇḍ — मूलबन्धः Cat — मूलम् (मूलः

४ अर्धचादि, ५८ f आ ४२ इ) Pañcar,

(— मूलबन्धः) — वेणुमुद्रा Pañcar — डाङ् मुद्रा

Kāśāṇḍ — सर्वतथागताशापरिपूरणसान्मुद्रा L.

a particular position of the fingers

of the hand शिखरः Cat so many

angular or f. long आङ्. लम्: ५८ sticking

to the f. आङ्. लम् mf (इ) न् Buddh 3

f. breadth आङ्. लम् ऽङ् 3.3.2.487.1.25,

14, Katyār 7 Bṛfin 3 f, broad आङ्. लम्

mfu. ŠBz. 1.2.5.9, Katy Šr 2.6 a

redundant finger: अतिरिक्तः अङ्गुलीः।

a finger-guard (used by archers) ।I हस्तानामः

MBh, R, etc.

a finger-joint ।I अङ्गुलीग्रन्थि m Kātyāṣṭh.

the most prominent finger-joint in particular

positions of the fingers मेरु m L

a finger-nail अङ्गुलिजः gal — अङ्गुलिसम्भूतः

करमु m — करस्तः Saribhṣṣ — पुनर्भवः L — भुजाकण्ठः

L — मदनगङ्गाः L — महाराजः m L — स्मरगङ्गाः L.

clipped finger-nails खण्डकः (१ चूझादि) w

having ten f. दशानख mfn Mricch the

mark of a f. resembling the crescent on

the day before new moon चन्द्रकला a scratch

of a particular form made with f. व्याघ्रनखकम्

L — a scratch with a f. शशपुनकम् L.

16965
a finger-protector ।I अङ्गुलित्राणम्,

अङ्गुलित्राणम्, अङ्गुलित्रम्, अङ्गुलित्रम् R, etc.

a finger-ring ।I अङ्गुरीयः, अङ्गुरीयम्,

अङ्गुरीयकः, अङ्गुरीयकम्, अङ्गुलीयम्, अङ्गुलीयकम् also

अङ्गुलीकम् L

।II ऊर्मिका Rājat — गङ्गुलः W — नाळकम्

L

a finger-ring (set) with gems

रत्नाङ्गुरीयकम् (Pañcar), रत्नाङ्गुलीयकम् (Kathas).

the finger-tip । I अग्रङ्गुली m.

act of fingering । II अङ्गुलिषट्ठाः, अङ्गुलीषट्ठाः.

finish ≈ III शेषः, शेषम् RV 17.15.

want of finish अपरिष्कारः.

finish ob te समाप् caus समापयति Mn,

MBh, etc — विरम् caus विरमयति, विरामयति R,

BhP.

III अवसो, अवस्यति śāṅkhaś, RP_{śāt}, etc

— उछ् u उच्छति — उत्था, उत्तिष्ठति, उत्तिष्ठते

AitBr, ŚBr, TāndyāBr, etc — उद्वसो, उद्वस्यति

AV 9.6.54, AitBr, ŚBr — क्षि caus क्षपयति

rarely क्षपयते very rarely क्षययति MBh, R, etc

— निर्वृत् caus निर्वर्तयति RV, etc — निःष्ठा, निस्तिष्ठति

chup — निःसृ caus निःसारयति BhP — पर्यन्तीकृ

— पर्यवसो, पर्यवस्यति MW — प्रणी, प्रणयति,

प्रणयते Up, MBh, Kāv, etc — प्रत्यवह caus

प्रत्यवहारयति MBh — शम् ५ 4 शाम्यति (rarely

शाम्यते and ep. also शामति, शामते Ved. शाम्यति,

शिम्यति and ५ 9 शाम्नाति) TS, ŚBh, etc — समर्थ,

समर्थयते (rarely समर्थयति) L — साध् ५ 1

~~साधयति~~ साधति, साधते (५ 4 साध्यति ५ 5

साध्योति Dhātup 26.71 and 27.16) RV.

1. III तीरय Nom तीरयति Dhātup 35.58.

सो ५ 4 (Dhātup 26.38) स्याति Dhātup
to finish at अभिसंस्था, अभिसंतिष्ठते (acc)

Sambhāṣe to f. dwelling निवस, निवसति

(with वसम्, etc) MBh to f. entirely अग्रेष्य

Nom P Kum 7.29 to f. off at अभ्युदि (acc) PBr

to f. (playing) निक्लीड् caus निक्लीडयति ShadPBr

to f. with अनुसध् (gen) TBh.

to be finished I अवसो, अवस्यति Kir 16.

17.

II निर्वृत्, निर्वर्तते Mh, MBh, Kṛ, etc — राध्

CI 5.4 (Dhātup 17.16, 26.71) राधोति, राध्यति (Ved.

also pṛ राधति, राध्यते) VS, TS, AV

to cause to finish at अभिसंस्था caus (acc)

chlp

to cause to be finished संतन caus संतानयति

BHP to cause to be completely f. संसाध् caus

संसाधयति Mn, MBh, etc.

to wish to finish संस्था desid of caus

संस्थापयिषति Śāṅkh Br.

finished adj । I समाप्त Kātyāṣṭh, Mn, MBh, etc

— अवसित MBh 1.4678, etc — निष्पन्न Kathās, Rājāt,
Hit, etc — निवृत्त Mn, MBh, Kau, etc — पूर्ण ~~Saṅkṣ~~
¹Saṅkṣhṇ, MBh, R, etc — परिपूरित Gīt.

II अपवृत्त — अपवृत्त Saṅkṣhṇ, Kātyāṣṭh, etc

— उद्घापित MW — उपसंपन्न L — क्षयित MBh, R,
Megh, BhP, Kathās — तीरित Mn 9.233 — निर्व्यूढ
Mālatīm, Kathās — निःशेष ~~सम्~~ (आ) Hariv —

निवृत्त W — निःषित, निष्ठित ṢBh, MBh, etc —

परिणीत MBh — परिवृत्त Hariv — परिसमाप्त Śak

पर्यन्तीकृत Diṣyāu — पर्यवसित MBh, Kāv, etc —

पर्यागत MBh — पर्याप्त Up, Kālid — प्रणीत Up, MBh,

etc — प्रतिष्ठित W — विनिर्वात Yājñ 2.31 — वृत्

ind — वृत्त MātṛUp — व्यवसित Kāth, व्यवस्त

Diṣyāu — संस्कृत RV, etc — संस्थित Bṛ, ŚṛS —

समापित Kāv, Kathās — समावृत्त MBh 1.3526 —

समाहित MBh — समित MW — साङ्ग Uttarar —

सिद्धीकृत Mṛicch — स्वगाकृत TS.

not finished III अल्पोन — विसंस्थित ŚṛS

an ascetic who has (sung i.e.) finished his

studies शीतयिः HParis 8.385, 13.82 completely f.

परिनिर्वाण śak — सुसन्त f (आ) Mricch half-f.

अर्धनिष्पन्न Rājat the having f. अपवृत्तत्वम् Kātyśr,

Sch highly f. अतिसंस्कृत — अभिनीत L just f.

(day) निर्वृत्तमात्र R one who has f. संस्कृत्यत्

MW one who has f. (esp. a course of Vedic

study) समाप्तिक Mn 3.145 one who has f.

one śākṣā शास्त्रान्तग Mn 3.145 one who has

f. what had to be done अवसितकार्य Vikr,

अवसितार्थ Daś totally f. निःशेषित R, Pañc,

Rājat well f. सुसमाप्त Mahāvṛ.

to be finished । II क्षपितव्य Kād —

(as a sacrifice) संस्थाप्य TS.

not to be finished (as a way) अनपवृज्य

RV 1.146.3 to be completely f. परिसमापनीय,

परिसमापयितव्य Jaim, Sch to become f. after

अनुसंस्था Ā ŚBr, AitBr.

the great finisher .I महान्तकः MBh

one who finishes, personified as Bhauvana

आन्त्यः VS, TS.

finishing adj .I समापक f (इका) Śis, Bhar,

— निर्वर्त्तक Śamk, Pat.

.II अवसादक L — (as a ceremony) उदयनीय

ŚBr, AitBr, KātyŚr, etc — साधक f (इका) MBh,

Kāv, etc.

finishing by tapah तपःपराधीः MaitrS 3.4

f. stroke समापकक्रिया MW. (Prob) swiftly f.

(a meal) प्राशुषट् RV 4.25-6.

finishing n । II उत्पापनम् — उत्पापनम् —

परिष्कृति f. W.

the act of finishing अन्तगमनम् prevented

from f. (anything) भग्नपरिणाम सिन् has the act of

f. completely परिसमापनम् W.

finite adj II आद्यन्तवत् Bhag 5.22.

the finite nature पर्यायात्मन् m Sarvad

a f. verb साधनक्रिया Pāṇ (in phil) the having a

f. measure मूर्तित्वम् (in phil) the having a f

motion मूर्तित्वम् not f. and not infinite

॥ जैवान्तवान्मानवांश्च (SC लोके) Dharmas 137.

finiteness III पर्यायात्मन् m Sarvad.

fire n 1 I अग्नि m — वह्नि m Mn, MBh, etc

अनतः

1 II अगिरः (✓अग्) L — अङ्कति m L —

अङ्कति m (✓अग्) L — अञ्चति m, अञ्चती

I — अञ्जनम् I — अञ्जिष्ठु L — अद्वनि

Un — अनेधस् m I — अपांपित्तम् अपित्तम् L

— अपुषः L — अयास् n Un — अर्कः

V. 2, IV 2. 30. 4, 1007, 1008 — अर्चिष्मत् m ariv —

अर्दनि m L — अर्शसानः m Un

(= अर्दनि) — अलुमः L — अशिरः L —

असितगोले m Bcar 6.79 — असितार्चिस m L

— आग्नीध्रः BhP — आत्मन् m — आशयाशः

— आशरः L — आशिरः (Un 1.53) —

आशुशुष्काणि m Kad, Balar — आशोचनि m L —

आश्रयभुज m — आश्रयाशः Hit, Mn, etc —

इध्दीधिति m Śis 26 16.35 — इध्मजिह्वः BhP

1.1.55 — ईषिरः L — उज्ज्वलनम् R —

उदार्चिस m Śis 2.42 — उद्वाहः Mālatīm

— उद्धः — उपाहिताः Gaut 16.34 — उशिज्ज

Un — उष्पः L — उष्पन्ध m L — उष्पपः

— ऊर्ध्वगति — I — रथानु

— कः — L — कर्कः — I — कव्यवाहनः

(= Agni) — कणाकु — n — कार्षि —

Un 4.132 — कूठरः — I — कृतपः — I

— कृषाकु — Un 3.76, कशाकु — कृषीटयोनि ^m — I

— कृशानु — ^m Suśr, Ragh, Kum, Bhartr — कृष्णगति

— 13.1071, 1072 3.4 — कृष्णवर्त्मन् — Un 2.84,

Wh, R, Ragh 11.42 — कृष्णार्चिस् — ^m I — खलमालः

(— खलमालः — L & incorrect for ^{खलमाल} (BRD) — गर्भः — L

— गृहदाहः — ĀpŚr 9.3.17, ŚāṅkhŚr 3.4 — घासि — ^m L

धुकः Gal — घृणार्चिः m — (Maitr) घृतपृष्ठः

घृतम् ^{mfn} h — 10.26 — घृतार्चिः m — 14.

1737 — चक्रवाडः Gal — छिदिरः l — जगन्नु,

जगत्तु m l — जन्मु m l — जम्भारि m l

जलपित्तः, जलपित्तम् l — जागृवि m l

जालवेदस m Maitr, etc — जुहुवानः l

ज्योतिस् n Magh, Sak — ज्योतिस m l —

ज्वलनः MaitrS 2.9.1, Mn 10.103, Yājñ, MBh, etc

ज्वालागिह्वि l — ज्वालाध्वजः Maitr 4.41

लपुस् m Un, Sch — लमोष्ठः l —

लोमानुद m L ~~fire~~ — तमोऽपहः L —

लोमोवेरिन m Gal — तमोहन् m Gal —

तरः — तिथः Un 2.12, Sch —

तीक्ष्णांशु m MBh 1. — तीर्थम् Unvr, rarely

तीर्थ — तुल्यम् तुल्यः — तुषत्रहः, तुषसारः

I — तेजस n (often pl.), तेजो RV, etc' —

लोमरधरः I — त्रिधामन् I — दक्षः I

(Agni') दमुनस (Un 4) m L — दवः L Sch

— दस्मः L — दुहः Un, Vr — द्यु m L

— दावः — दिग्धः I — दिव्, द्यु I —

दीप्तशिरः मे Kathās 73 — दीप्रः L —

देवताडः L — धनंजयः Kāth — धूमकेतनः

— धूमकुलु m MBh — धूमध्वजः Sarvad

— धृतदीर्घाति i — पचतः i —

पवनः i — पचि- i — पचलिमः (1)

— परिजन्मन् i — परिज्मन् i —

परिज्वन् i — पर्पशिकः i — पवनवाहनः

i — पवनात्मजः Walsby — पवमानसरवः (1)

— पति i — पाकलः i — पाचकः i

— पाचनः i — पाचलः (Walsby i) — पाचजन्यः

पात्रटीर: (?) (only L) पाथ: L

पावक: (ifc f अ) Up, MBh, Kāv, etc पावन: L

पासु m L पिङ्गल: L पीतु

Up 1.71, पीथु प्रथु L

पेरु m only L प्रतिभावत् m L

प्रभाकर: L प्रातिपादिक: L (prob.) प्रुक्षि

L पुक्षि m Un 3.155, Sch पुत्कर: L

वर्हिरुत्थ: , वर्हिज्योतिस L

वर्हिष्वेश: L वर्हिस m L

वर्हि: शुष्मन् L बहुल: L बाहुल:

निभक्ष — निभक्षिषु —

महत्मान् — भरण् — भरणः —

भारतः — भारकरः — भूज्यु मर्तु I

(?) भ्रतम् — मन्त्रनिहवः —

मन्त्रोद्योति — मन्दसानः — only I

मलिनमूरवः — मलिम्लुचः — मरुद्वाहः — I

महोत्तमस — यक्षः — यक्षबाहु

रः (only I) — रेन —

लोहिताश्व Kir — वच्यति (?) — I

वनि — वमि — (only I) — वसु

(उ. अ. वी) n only L — वसुप्राणः I — वसुरेतस

मातासारथि I — वायूसरवः, वायूसखि

वारुटा (only L) — वाशि m Un 4.124,

वाहराः I — विभाकरः I — विभातसु

विरोचनः I '—' विलासिन

विश्वपा m W — विश्वप्सा m L —

विश्वम्भर (आ) n '—', NaushUp —

वीतिहोत्रः Rājat, BhP — वीध्रम् (only in loc) L

वीरः L — वृषाकपि m Hariv — वेशन्तः L,

वेशन्ता TBr, वेशन्ती AV — व्रतम् (ifc f आ) L

— शिरवान्त m Kir — शिखिन् m Grihyas, Yājñ

Mih, etc — शोकरि 1 — शूचि 1 —

शूचिपति 1 Gal — शूष्णः 1 — शुष्मः, शुष्मम्

1 — शुष्मन् 1 116, 221, etc — शोचिष्वेशः 1

— शोणः 1 — साधि m — संतापः (110, 2 आ)

Mih, etc — सप्तज्वालः 1 — सप्तदीधिति m 1

— सप्तमन्त्रः 1 — सप्तमशेषि 1 Varṣ —

सप्तरेचि m Śis — सप्तार्चि m R, MarkP

— समित्वान्थः Gal — समिथः 1 — समिधः 1

— सरतः 1 — सवनम् 1 — सितेतर्गति

— L — सृजिहः I — सृक्कः I — सृषिः I,

सृषिरम — सृणीकः (only L) — सृदाकु m L

— रशावि m (only L) — स्वनि m L — स्वर्ण —

होधिनि I — हरः L — हरस् n RV, AV —

हारे m L — हवः L — हवनायुस् m L —

हविरशनः I — हविस् n RV, AV — हव्यभुज्

— m — हव्यलेहिन् m — हव्यवह

m RV, AV, etc., हव्यवाह m RV, AV, etc., हव्यवाहन m RV,

— हव्यवहः L — हव्यवाहनः RV, AV, etc. — हव्याशः

— हव्याशनः I — हसवी मणि m L — हिमहानकृत्

हिमापहः हिमारातिः I हिमशिः

हिरण्यनिबु हिरण्यवीर्यः हुतभुजः

Var, BrS हुताशः Var, etc, हुताशनः Gril, etc,

Var, BrS, etc हेषः n RV 10.89.12 होमि

I.

not a fire I अहुताशः VarBrS

absence of fire. अनग्निः a fir absence of the

sacred f. अग्निः अग्न्यभावः according to (the size of) the

f. अग्निः ind Katyā against the f. अग्निम् प्रति

प्रत्यग्निः ind RV 6.8.33, Sch along the three

Paridhis of the sacrificial fire अनुपरिधि ind Katy'r

any f. तृयाग्नि 9. IV, 1. 1. 1. नाचिकेतः

(Sc. अग्नि) : any place from which issues subterra-

nean f. ज्वालाभूषा any substance which easily

catches f. (as straw) शुम्बलानि n pl for as far

as the section on f. साग्नि ind Pāṇ 2.1.6, 1. 1. at even-

f. प्रताग्नि ind Katy'r, 1. 1. 1. attended with f.

वैश्वानरवत 1. 1. 1. at the seat of f. सदेन

विवस्वतः at the three Paridhis of the sacrificial f.

अनुपरिधि ind Katy'r the appearance f. औपासनिकः

Came on 4svūr battle reversed as f. रणाग्नि n. 19th

to be achieved through f. जाद्विकार्य mf VarVesay

to be consumed by f. दह pass इहति (इहति)

Śrūr 2.15, Mh 1 f, 12.f) Mn 6.71 /// being in f.

वक्षणेस्या mf RV 5. 125 (33y) ~~hixxixim~~

अन्तरग्नि mf Kāvś being near the f. अग्निवत्

mf RV 7.104.2 ~~being near the f.~~ अग्निवत् mf RV

(RV has - vat) being on f. संदीप्त mf ŚBr, etc to be

leis to (as fire) ^{t.} देय mf MBh, ŚBr belonging to f.

अग्निश्च mf (ई) n (Pāṇ 4.2.8 Comm.) VS 24.6, AitBr

belonging to the Dhishnyas as f. places धिष्णीय mfn

Katyār belonging to the preparation of the sacrificial f.

आयिक m (ई) n Katyār, mfn to be performed through

f. वदिकार्य mfn VarYogay to be set on f. प्रन्वल्नीय

mfn to be set to (as f.) देय mfn Ush, mfn

a Brahman who maintains a sacred f. अङ्गति m (✓ अङ्ग)

L ~~xxxxxxxxxxxx~~ — अङ्गति m I a Brahman who obser-

ves the precepts relative to the three sacred fires वेतान

(with दिन, तिथि) वेतानिक m (ई) n mfn, mfn, mfn, etc

bringing danger of f. वह्निभयद mfn VarYogay bringing out

of the f. and the Gṛāh, a ceremony in the Jyotishtoma sacri-

fice अग्नीषोमप्रणयनम् by the nuptial f. (property

given to the bride) अध्वगृहि in the case of the sacred f.

आग्नीध्रा I to catch 2. यम् cl 1 (vel. also यच्छति

यच्छते and ved. ep. यमति, यमते) 3.10.12 (Sch) to cause

to set on f. निर्दिह caus निर्दिहयति Rajat the cere-

mony of carrying f. round the sacrificial animal पर्यगृहि -

करणम् Gṛāh coming from the god of f. पावकीय

3.10.12 Sat the common f. ग्रामाग्नि 3.10.12

3.10.12 वृथाग्नि 3.10.12 Prayāsc connected with f.

मैश्वानरवत mfn TBr consecrated f. (taken from the

tributary or house-hold f., and placed on the south side,

where it is called Sakshigñi, c.v.) आनाय्यः

consecrated f. taken from house-holder's perpetual f.

and prepared for receiving oblations आहवनीयः

(scilagni), आहवनीयकः consecrated to f. आग्नेय

mf (इ) n (Pāṇi 4.2.81 Comm.) VS 24.6 Aiter consecra-

tion of the sacred f. कुशण्डिका Jyot, कुशण्डी

consisting of f. तह्निमय mf (इ) n Bear, Raval

हताशनमय mf (इ) n Cat consisting of the f. of love

रमरतापमय   mf (इ)   n   Naish   to consume by f.

दा c1 3 ददाति (दत्ते) (११०० अश्वीन) ५५ 5.168

to consume by f. देह ॥ 1 देहति (esp. also ॥) RV, etc

consumed by the f. of sorrow शोकाग्निस्तप्त ॥ १॥ W

examined by f. दहन of (इ) in Heriv, "P, Hertr,

January 1964 दहनाम Page 80, R 87, 100, etc.

(6 hours) containing a series of अभ्याहितानि

Book _____ containing p. वह्निमत् _____ in Terkas _____ सानत

son, the daughter of P. वहिभयम् Vahibhaya a daughter

of the head of F. वहिकन्या (priv. Institute of F.)

निरतेजस mfn MBh, Kāv, etc to destroy by f. विदह,

विदहति RV, MBh the destroying f. at the end of a

kelve कल्प्याग्नि n Vedic 153 dispensing with f.

अनग्नि mfn disturber of the sacrificial f.

वीरविप्लावकः L 'doing the 5 f. penance' (a form of

self mortification) पञ्चाग्निसाधनम् Cat domestic f.

उपासनम् Yājñ 3.45 dry grass etc. set on f.

उत्का ŚBr 5, R, Kathās, etc the eastward

sacrificial f. शंस्यः L to omit f. against प्रतिनिज

Yājñ 1.10 (only lapv प्रतिनिधि, प्रतिनिधि) to omit f.

towards प्रतिविज only इत्य प्रतिनिधि

प्रतिनिधि) enclosed space for the/represented f.

अग्निकुण्डम् Examine 'space' of f. हिमारे शत्रु

11.71 entering the f. अग्निप्रवेशः, अग्निप्रवेशनम् ' — '

वह्निपतनम् Mālatīm to expel from with f. अवदह

AV 1.10.7 feeding the f. आग्नीध्री filled with the f.

(of wealth) दहनगर्भ it (आ) n Dāś 1.11 'f.-act'

अग्निकर्मन् n 'fifteen' 'f.-accepter' अग्निवारिन्

the f. (agni) within the Agnīdhra आग्नीध्रीयः

the f. (agni) within the Agnīdhra वह्नितस्करपार्थिवः

f. the fire at a domestic sacrifice सुलभः I

f. (at the end of a religious rite) अन्तार्दः I

the f. at the Vaisāvalya ceremony वैश्वदेवाग्नि m I the f.

causing the destruction of the world प्रलयदहनः

naturally, here fr f.-coloured वह्निवर्णः m 'f.-energy'

दहनार्थात् m L f. falling from heaven उल्का

IV 4.4.2, 10.68.4, IV 19.9.1, 19.10.1, 19.11.1, 19.12.1, etc. 'f.-favourite'

वह्निवह्नभः L f. for burnt offerings of a propitiatory

character वरदः W the f. for cooking the sacrificial

शामित्रः (scil. अग्नि) GrSrs f. for which grass

10.10.12 10.10.12 10.10.12 तृणेशः

Apr 2.2.12 12.-

10.10.12 वद्विमित्रः, वद्विसखः 1 10.10.12 10.10.12

10.10.12 मतंगयज्ञाणि 10.10.12 10.10.12 अग्निदः

10.10.12 10.10.12 ज्योतिर्हस्ता Devī 10.10.12

अग्निपत्त . mfn RV 7.104.5 the f. in a burning

10.10.12 देवदेहः 10.10.12, 10.10.12 7.23, 10.10.12, 10.10.12

10.10.12 अद्रिवह्नि 10.10.12 10.10.12 अद्रिवह्नि

10.10.12 (10.10.12) तनूनपात् 10.10.12 10.10.12 10.10.12

10.10.12 कोष्ठाणि 10.10.12 10.10.12 10.10.12

अदुरः

Montrier, 1900 the f. in which the f. in the

भरतः 1 f. issuing from the earth

ज्वालामुखी

Bhpr 5.26.15

a f. lighted at a person's

सव्यः 1 f. a fire lighted at the firing of the

सूरभि 1 a f. maintained by wet wood

ओर्ध्वधाग्नि 14.5.4.10 'f.-mountain' अग्निपर्वतः

वर्हिमुखः 1 f.-mouthed

रन्कामुखः Mn 12.71, Kathās, Mālatīm the f. of a burn-

इमशानाग्नि 1 the f. of attrition

विशपत्नी RV, AV, TBr a f. of chaff चर्चरः 1

अन्तभुज 1 the f. of digestion

and the wind of breath नारिष्ठो m du TS a f. of dried

carved कर्षु e. of the f. of the रोषाग्नि

a. of the f. of justice क्षमनितः Kautukar the f. of the

मन्मथान्तः Sāntiś the f. of the end (by which the world

is the f. of the अन्तवर्तिन a the f. of the lower region

(situated in a cavity, from a cavity called the 'cave's mouth' under

the f. of the mouth called) नडवाग्नि, नडवाग्नि a. of the, Kautukar

the f. of mundane existence संसाराङ्गुरः carved, संसारान्तः

the f. of the f. of passion रोषाग्नि a. of the f. of

poison विषाग्नि a. of the f. of the विषान्तः Varad the f. of the

the f. of sorrow विरहानलः the f. of sorrow अग्निमदनम्

the f. of sorrow शोकान्नि in div, it f. (of sorrow)

the f. of sorrow दहनः div, it, etc f. of a sacrifice अद्रिवहि m.

the f. on which the flesh of a sacrificed animal is cooked

पशुश्रवणम् div (sc. अग्नि) f. of a sacrifice शुन्ध्यु, शुन्ध्यु

the f. of a sacrifice f. of a sacrifice the god of fire हवनः

~~the f. of a sacrifice~~ हविर्भुज in div, it, etc

'f.-particle' अग्निः — शिवः div

a f. placed upon a animal of earth serving as urn after धिष्यः

(with Scil अग्नि) VS, TS, etc f. put into the mouth of

f. (Vedic) धृवनः

1900, 1901, 1902.

'१०-१००' ०१० अभिशक्ती

1928

२. रौहशिखिज

7. 7. 1

2. सर्वोत्तम का अर्थ है सर्वोत्तम हृत्ताप

2000

कपिलः

U.S. 747-17

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ कुसुमः

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

विषय विषय वि. दावा विवर्जित

4th   Free Press

अपदवापद

प्रश्न १००. महात्मा जिस-

mfn महतेज mfn BhP.

अग्नि

बहिः ११,

— अन्तः .

पावकः

— d (170) — 3A

✓ $\frac{1}{2} \log_2 \frac{1}{2} = -1$ ✓

1 II अग्निष्मत्

III बर्हिर्ज्योतिष m

— बर्हिष्केशः 1 — बर्हिः शष्मन् 2 — ब्रह्मन्

— वसुरेतस् m MBh, R — वाशि m Un 4.124,

— विभावसु m MBh, R, etc — विभूरसि m MBh,

— शुन्ध्यु, शुन्धू m Un 3.20, Gen, — हवः 1

— हव्यवाह m MBh, R, etc, हव्यवाह m MBh, R, etc, हव्यवाहन

— हवः, etc.

having a sacrificial fire. [§] अग्निष्मत् m MBh, R, etc

having f. बर्हिष्मत् m MBh, R, etc having no (sacrificial) f. निरग्नि,

निरग्नि mfn, MBh, having no f. व्यङ्ग्यर mfn MBh,

अथवा f. प्रत्यग्नि 1st Khand, 1901 an insect which flies

flies into the f. (usually in a circle) and breaks into a row

and continues the line आग्नेयकाटः Spoken 'joined

to (another) f.' अग्निवत् and keeping only one f.

एकाग्नि and In 2.21.21 kindling the f. आग्नीध्री 1

a kind of f. considered as incense उपग्राह्य Spoken

a kind of sacrificial f. शात्तामूर्धन्यः and like f.

व्यातिष्कत्वः and in a little f. काग्नि in Vap 6.20

अथवा f. अग्निकृत and maintains a sacrificial f.

अग्निमत and in, etc maintains the sacrificial f. अग्निहोत्रिन्

afn 32r, 810 सर्वोत्तमं f. बह्विकर afn 32r, 810 expressive

'mare's f. ', scholarship f. of the f. of the lower nations

(abled to change from a cavity called the 'mare's mouth')

under the sea at the South pole) वडवाशि, वडबाशि 32r

32r, Kathos: the middle of a f. अन्तर्दिवः 32r, Kathos: the middle of a f.

f. सप्तजिह्वः 32r, Kathos: the middle of a f. प्रत्यग्नि

32r, Kathos: the middle of a f. अन्नग्नि 32r, Kathos: the middle of a f.

one and the same f. एकाग्नि 32r, Kathos: the middle of a f. एकाग्निकः

32r, Kathos: the middle of a f. in the middle of a f. देहनः

32r, Kathos: one of the three kinds of sacrificial f. सहरक्षः

(VP), सहस्रक्षय (VP) one who carries f.

the sacrificial animal पर्यश्रिकर्तृ a Kshatriya

one who is स्वश्रि one who has made an

oblation to f. हुतजातेवदस one f. दाहवत one

on the f. स्वाश्रि one has on 1.1.41 over the qualified

f. (properly given in the bride) अध्यश्रि in the main of

the f. of love मदनशिविपोडा one a particular f.

नायिकेतः (with अश्रि) one a particular f.

पावनः one 3.285 वह्नि one

पतन्नि a particular form of f. निश्चयवनः

MBh विश्वजित् m MBh a particular kind

of f. उत्तपनः a particular superficial f. उपचायः

f. 39, a peculiar form of f. (which represented the seven mothers

of Amṛta) तपः MBh 3.14392 performed at an Aupāsana f.

(as the evening and morning oblations) ओपासन m (आ) 3.

Yajñ 3.17, performed with a single f. रोकाष्ट्रिक

of placed over the f. अग्निष्ठ m placed over the f.

अग्निष्ठ m placed over the f. अग्निष्ठ m place for

placed over the sacred f. अग्न्यगारः (āhṛ, etc) अग्न्यागारः अग्न्यालयः

अग्निगृहम् MBh the place of the sacred f. आयतनम्

Hit, ^र ~~अग्नि~~ ^र, अग्न्यायतन placing the f. on the sacrificial f. - place

अग्न्याधानम् ~~Handwritten~~ अग्न्याधायम् ~~at, Ma, etc~~

possessive & sacred f. साग्निक अग्नि उत्पन्न produced by f.

अग्निज अग्नि उत्पन्न produced from f. अग्निसंभव अग्नि

produced in f. अग्निज अग्नि उत्पन्न to produce f. by

rapidly rotating or whirling round a dry stick (axle) in

another dry stick prepared to receive it मथ cl 1.3

मथति, मन्थति, मथ्नाति (Ved. and ap. also मथते, मन्थते

and मथीते) (with आग्निम्) अग्नि, etc provided with f.

हुताशनक अग्नि उत्पन्न same as f. वह्निशुद्ध अग्नि उत्पन्न

to cut near the f. प्रतपनेकृ g साक्षादादि the (metrical)

quadrangle of f. वह्निस्तम्भः the rising of f. वह्निकोपः

relating to f. अशीय g उत्करादि

relating to an Aupāsana f. (as the evening and morning

relations) औपासन g (अ) g 3.17, 11Br relating to

a single f. ऐकाग्रिक g relating to f. आग्नेय

g (g) g (18; 4.2.3 Goss) V. 24.6, 11Br relating to the

ceremony of carving f. round the sacrificial animal पर्याग्नि-

करणीय g TBr, Sch relating to the god of f.

पावकीय g Cat relating to two pieces of wood by the

attribution of which sacred f. is kindled आरण्य 112

requiring no f. अनग्नि 113 resembling f. विभ्रजिषुप्रव्य

and that to rotate the stick for producing f. मथ 119

मथ्नाति मथ्नीते (Ved. and esp. also मथते, मथ्यते, मथीते and मथ्यते)

(with अरणिम्) MBH, RV, etc. a round hole in the ground

(for receiving and preserving f.) कूपम् MBH, etc., etc., कूपः

I melting (of f.) शुष्मः RV (esp.) esp. sacred f. कीरः

I the sacred f. अग्निहोत्रम् MBH, etc. a sacred f.

which it is incumbent on every Brāhman to keep up गृह्याग्नि

sacrificial fire 1 I यज्ञाग्निः ३ L.

1 II भू ८ L — महाज्वातः 1 — महावीरः

3 — (esp.) वीरः 1.

the sacrificial fire at the birth of a son अपसव्यः

(xii अग्निः) 1 the sacrificial f. in the morning (which

is sacrificed before breakfast) अनश्नन्त्याहुः मनः ३

दक्षिणाग्निः

sacrificial f. (of three kinds) गार्हपत्याग्निः, आहवनोयाग्निः, ।

to set on f. 1 II अवज्वातः ७७८ अवज्वातयति

(Aśv.) अवज्वातयति (Kauś) — इन्ध ८१ 7 RV इन्धे

३, ४, ५, ६ — दा ८१ ३ ददाति (४ देत) (with पावकम्)

दीप caus दीपयति, दीपयते TEU, Jyār 16.1, Kṣvār

4.6, caus 60, etc — निकूड, निकूडयति Apār

परितप्, परितपाते — प्रतप् caus प्रतापयति R

शुचि caus शोचयति, शोचयते W, Jyār — संदीप

caus संदीपयति W, etc — संधुक्ष caus संधुक्षयति

W, Jyār, etc .

to set fire to to हु शाशनम् प्रदा

to set on fire to I ज्वल् caus ज्वलयति or ज्वालयति

copied 8.5.5(A), W, etc — प्रज्वल् caus प्रज्वालयति

copied, W, Jyār, etc — समुज्ज्वल् caus समुज्ज्वलयते W, Jyār

प्रदीप

प्रदीपयति

Kāṭyāyana, MBh., etc.

१ समिन्ध समिन्धे समिन्धे

RV, AV, Br, Mn.

1 II उपदह

Gobh
ŚBr, Bṛh, MBh.

१ समिद्ध म् RV, etc — उद्दीप्त म्

1 ज्वलित म् Mn 7.90.

1 II उपदह म् Br, Paṇis — दीपित MBh, etc.

१ आगार दाहः I setting f.

on a forest देवदानम

Hyog 8.30 and 11.9.

१ प्रज्वालनम्

Vishn —

दाहिर् ~~mf~~ — दाहक mf (इ) n Yajñ 2.282, BhP, 11.10.8 .

1 II दीपन mf (इ) n MBh, Hariv, Kālid.

'shining like fire' आरतधुति shining in a

position of S. प्राधर्मसद RV 6.73.1 (ay) (said of

the sun) sitting near the S. (of the sky) धर्मसद -

RV 10.15.9 'son of S.' पावकि RV, Hariv, R

as the S. is witness अग्निसाक्षिकम् the witness so that

was S. was witness अग्निसाक्षिकम् the witness a speech

विष्फुलिङ्गः RV, ŚBr, etc, विष्फुलिङ्गः AV, Pariś

ज्योतिष्कणः RV 16.52 the state of a householder who

महिप्रिया अनलाय १. निःशुक्र २. अनलायते

अनलाय १. अनलाय २. अनलायते

महिप्रिया

अनलाय १. अनलाय २. अनलायते

हृतवहाय १. हृतवहायते २. हृतवहायते

हृताशनाय १. हृताशनायते २. हृताशनायते

हृतवहाय १. हृतवहायते २. हृतवहायते

Mālatīm.

अनलाय १. अनलाय २. अनलायते

हृताशनाय १. हृताशनायते २. हृताशनायते

Nom हुताशनायते Kad.

वह्निषात्कु, वह्निषात्करोति

acquainted with the doctrine of the 5 mystic fires

पञ्चाग्नि पञ्चाग्निकत्वम्

पञ्चाग्निकत्वम्

पञ्चाग्निविद्या

पञ्चात्पा

आहवनीयः

आहवनीयकः

संवर्तिकाः m pl the 5 f.

an ascetic who practises self-mortification exposes himself,

viz. one f. towards each of the 4 quarters, and the sun over-

पञ्चतपसा

पञ्चाग्नि

(viz. Agni, Vayu, Prithvi, Akasha, and Ether) पञ्चाग्नि

पञ्चाग्नि पञ्चतपसा

दीपाग्नि

पञ्चतपसा पञ्चतपसा

maintaining the 5 sacred f. पञ्चाग्नि KathUp, Mn, etc

performed with the three sacred f. तैत्तिरीय (ह) ३

वेतान, वेतान

वेतानिक वेतानिक

वेतानः, वेतानम् GrSrS setting up the 5 sacred f.

पञ्चाव्याधानम् TBr, Sch sitting between the 5 f. पञ्चतपस

पञ्चतप, पञ्चतप पञ्चतपोन्वित

प्रेता प्रेता

गार्हपत्य, आहवनीय दक्षिण

अग्नित्रय, अग्निप्रेता f Mn, MBh.

17026

fire ub |I सदीप caus सदीपयति MBh,

Bhp.

the place for the fire-altar |I अग्निक्षेत्रम्

Indst, अग्नि ApS.

fire-born adj II अग्निजं AV, Maitras —

अग्निजन्मन् m.

II ज्वलन्मू m SSamkar 1.98.

a fire-brand I अलातम् MBh, etc —

उल्मुकम् ŚBr, AitBr, KātyŚr, Āśoḍh, etc.

II अग्निकुक्कुटः L — उल्का ŚBr 5, R, Kathas, etc

— उल्कुषी ŚBr, KātyŚr — कुक्कुटः (lit f आ Pāṇ 4.

1.14, Kās) L — कुलुकगुञ्जा L — दहनोल्का L — संकिलः

L — स्फुलिङ्गः ĀpŚr, Sch, स्फुलिङ्गः, स्फुलिङ्गम्,

स्फुलिङ्गा L.

coming from a fire-brand (as fire) उल्मुक्य

mfn ŚBr 12 a f. carried around अलातचक्रम्

MBh, R, etc a great f. महोल्का MBh

produced out of a f. (as fire) उत्पुक्क्य मत्त

SB 12 a single f. एकोत्पुक्कम् MaitrS to be

produced out of a f. (as fire) उत्पुक्कमया मत्त

SB 12.4.3.3.

1

a fire chamber II वह्निगृहम् VarBhS —

वह्निशाला MarkP

fire-fly I स्वज्योतिस् m L, स्वद्योतः chup,

MBh, R, etc

II इन्द्रगोपः, इन्द्रगोपक — गुह्यदीपकः L —

चिलमीलिका L, चिलिमीलिका L — ज्योतिरिङ्गः,

ज्योतिरिङ्गः, ज्योतिरिङ्गः L, ज्योतिर्बीजम् L —

ज्योतिर्मिलिन् m L — तमोज्योतिस् m L — तमोभिद् m

L — तमोमणि m Vāsaw 442 — त्रिदशगोपः Ragh

11.42, त्रिदशगोपकः Np — त्रिशङ्कु m L —

दृष्टिबन्धु m L — द्योतिरिङ्गः L — ध्वान्तचित्तः L

(U. l. ध्वान्तचित्त) — ध्वान्तमणि m L — निमेषकः W

— निमेषद्युत्, निमेषरुच् ॥ L — निशामणि ॥ L —

प्रमाकीटः L.

a species of fire-fly पराबुदः L.

the fire-god ॥ II शिखिन् ॥ Gṛihyaś, Yājñ,

MBh, etc.

a fire-pan III अग्निष्ठः R, अग्निष्ठिका - मुभिणी L.

a large firepan प्रहसन्ती L.

a particular part of a fire-pit III योनि

mf (in RV only m sometimes योनि) Heat.

the fire-place I अग्निस्थलम् Indst —

वह्निस्थानम् Katy — चुल्ली Mn 3.68, Lalit 18.99,

Pañcat, Suss, Hcat (चूली) Sñl युहि — युहि ६

L, चुल्ली Papabuddhidharm, युहि ६.

II अधिश्रयणी — अन्तिका L — अन्दिक् —

अश्मन्तम्, अश्मन्तकम् L, अक्षन्त — उद्यानम् L

— उद्यानम् L — उद्यानम् L — उद्याम् L — कुप्तु ६

Ap ६ — जाति ६ L — हुडकः W — मूलकारिका L

— वह्निचयः Katy.

the fire-place (dhuishnya) within the

Āgnidhra आग्नीध्रीयः ऽग्ने, Kātyāṣṭha, अग्नेऽग्ने

intended for the Dhishnyas or f. धिष्णीय मन्त्र

Kātyāṣṭha outside the f. बहिर्योनि ind ऽग्ने

a portable f. on wheels अङ्गारशक्ती requiring

no f. अनग्नि मन्त्र a small earthen f. on

wheels पुष्पकम् L a small f. हसनिका Vcar,

Rājat a sort of f. लम्बी L a portable f.

अङ्गारधानी, अङ्गारधानिका, अङ्गारधानी, अङ्गारी L,

अङ्गारिता L.

fire-produced III अग्निभु n L.

17035

a fire-receptacle III आस्तारकः Bhp६ —

विश्वम्भरकुलायः SBr, KaushUp — हवनः L, हवन f.

having straight wings (said of fire-

receptacle when shaped like a bird) मयजुपदि

mtu a particular part of a f. मेखला (ife f भा)

Heat a portable f. अङ्गारशकटि f L.

a fire-spark ।II रक्ताङ्गः L.

a particular fire-spitting animal

(existing in a hell) ।II अग्निवृक्षः Vishn.

firestone ।I अनलोपलः L.

fire-tongued ।II उल्काजिह्वः R.

a portable fire-vessel ।III हुसन्ती L.

fire wood II समिध् f RV, etc — समिन्धनम्

Bhatt.

II मुकाष्टम् A.

firewood laid in the shape of an eagle इयेनः

sulbas sacrificial f. होमेन्धनम् L.

1

a fire-work III स्वधूपः W.

fire-works II अग्निक्रीडा.

one who has given up fire-worship II

उत्प्राग्निं mtn Gaut 15.16.

ferm adj । I दृढ (दृढ) RV, AV, SBh, MBh, etc —

स्थिर † (आ) RV, ~~SBh~~ R, VarBhS — निविड, निविड † (आ)

MBh, Kāv, etc — ध्रुव † (आ) RV, etc — धीर † (आ)

Hariv, Kāv, Pur — स्यान्तु Lātṛ, Mn, MBh, etc.

II भकम्पित — भच्यावेन् Bcar 9.14 (comp) —

भच्युत — भटल L ~~भ~~ — अनिश्चर Divyāṇ — अनुत्तर

— अप्रकम्प — अभङ्गुर † (आ) — अभिन्नात्मन् —

अमत्र RV 1.61.9 & 4.23.6 — ^{अलेखीज}
~~अलेख~~ L — अलेख —

अविचल MBh, Mārkṣ — अवस्थित KaṣṭhUp, R, etc —

अवियुर RV 1.87.1, Ājṣṛṣṛ — ^{the} (as eyebrows) भविभ्रान्त

Das — अशियेर MaitrS, अशियेल ‡ (आ) n ऽभि —

असकसुक Mn 6.43 — अस्बालित — उत्साहिन् — उद्दुर

Ṣis, Das, etc — कठिन — (as the leg of a man) उद्ध

Mbh, VarBrS — कर्कर ‡ (आ) Git, Malatim, Amar

— कर्कश ‡ (आ) Suis, Māicch, Bhart, etc — कीकस

L — गाढ Mbh, etc — घन ‡ (आ) ‡ RV 1.8.3, Suis,

etc — घनसार — जठर ‡ (आ) Śānti 4.13 & Sāh

(प. जठ) — दादृहाण RV 10.85.10 — दैर्ययुक्त (Hariv)

दैर्यवत् (R, Rājat) ‡ — निभृत Hariv, Kāv, Pur —

निभृताचार R — निर्भटः L, (V. १. निर्वह) — निश्चलाङ्गः L

— निष्ठित — निःसंघे Bālar — नैष्ठिक ऋ (ई) MBh,
 R, Yājñ — परिवृष्ट ऽभि, Nis — पाजस्वत् RY — पिबन्
 ऽभि — प्रतिष्ठित AV, etc — प्रस्थ W — बहल Kāu,
 Rājāt, Suñr — बाह L — मन्दर L, बहल — महासार
 R, Mālav — मित — विनिश्चल Vikṣ, Kathās, विनिष्कम्,
 Amṣitup — विश्रु or (Ved) विश्रु ऋ (ऊ or जी) L —
 वीडित, वीळित RV — वीडु, वीलु ऋ (द्वी) RV, VS — वृत्त
 L — विश्रव्य (only L) — व्यायत R, Kām, etc —
 व्यूट, व्यूळ L — शूर्ण MBh — संहत MBh, Kāu, etc —
 संहनन MBh, BhP — संहननीय MBh — समाहित Up. MBh,

etc — सम्बाद्ध T ऋ (Sch) — सार ऋ (आ) MBh, Kāv,

etc — सम्बा. सारवत् MBh, R, etc — सुमेक ऋ (आ) RV,

TS, SBh — सुस्थित ऋ (आ) R (B) — संस्तब्ध Hariv

— स्थाणु Mn, MBh, etc — स्थापित W — स्थावर ऋ

(आ) Apast, R, Hariv — स्थित Kathās — स्थितधी

Bhag — स्थितिमत् Kum — स्थेमभाज् ङ — स्वधित

TBh, सुधित.

not firm II भट्ट.

II अस्येयम् RV 10.159.5.

any firm purpose व्रतम् (ifc ऋ) MBh, Kāv, etc

anything f. दृढम् ^{being f.} ~~###~~ पिबमान ऽभि (prob) becoming f.

हर्षिन् हर्षिन् the becoming f. भाशिधिलंभावः TS 7, TBr

— पिबमान ऽभि desirous of a f. basis प्रतिष्ठाकाम

TS, TāndBr, GṛSṛS, Bhp ~~exceed~~ exceedingly f.

सारग्य f. (ई) Bhp f. as a rock शिलाघन Ragh f. as a

mount Meru मेरुगुरु Bcar f. attachment to श्यैर्यम् (loc)

Kāv, Pañcat, Kathās, etc f. bearing (of 12000) स्थानम्

(स्थानः Siddh) Mn 7.190 f. belief नैष्ठ्यम् MN a f. breast

घनपयोधरः W f. condition समवस्था Kālid f. earth स्थलम्

TS, etc a f. footing पतिष्ठति f. VS, Bṛ f. from compactness

~~संघात~~ संघातकठिन Kum f. ground धरुणम्, (धरुणानि) n pl

f. in affection स्थितप्रेमन् m L — स्थिरप्रेमन् L f. in

body वीडाङ्ग RV f. in friendship रुढसौहृद Vikṣ f. in

judgement and wisdom स्थितप्रज्ञ Bhāg — f. in law

धर्मस्थविरः Buddh f. in resistance स्थिरप्रतिबन्ध Śak

f. in undertaking स्थिरारम्भ m, Śārṅgī a f. mind

स्थिरमाते f L f. (mountains) ध्रुवि RV 7.35.8 f. of

purpose यत्नव्रत MBh, Mārkaṇḍ.

a firm opinion II मतिनिश्चयः L — स्थिति f Yājñ,

II अनुभावः. ##

f. persuasion स्थिति + Vājñ, Kām f. place द्रष्टुमन्

m Schon Vājñ 3.227 a f. position ध्रुवगति + BHP f.

resolve regarding विनिश्चयः (~~f~~ Gen or Comp) Mn, MBh, etc

a f. resting place स्थिरप्रतिष्ठा MW — f. - rooted स्वारुह

TS f. soil of the earth धरुणम् a f. stand प्रतिष्ठित +

VS, Br a f. standing place प्रतिष्ठानम् PārGṛ, MBh, etc

f. state समवस्था Kālid a f. step भपदुष्पद् RV 10.99.3

f. - ^{thighed} thinged संहतोरु MBh f. through acquaintance

संस्तवास्थिर MW f. tongued स्थिरजिह्वः BHP having a f.

support (as a chariot) सुष्ठामन् RV having f. bridles (?)

स्थारमन् RV having f. ~~flowers~~ flowers स्थिरपुत्रः L having

f. knees मितसु RV having just got a f. booting प्रतिष्ठितमात्र

मश्चिच made f. दृहित, दृहित Pāṇ 7.2.20, Sch made f.

घनीकृत W.

making firm II स्थिरीकरणम् Sarvad — स्थिरीकर

Swish, स्थिरीकरण Car.

I II अपस्वभः AV 4.6.4 — दृष्टं AV 6.136.1 —

परिदृष्टं आप्स — पर्यर्षणम् ऽभि — संस्तभः W.

the making firm of the ground भूमिपरिदृष्टं आप्स the

means for making f. बृहणम् RPrāt ^{or most} more f. स्थिरतर most f.

स्थिरतर not being f. in itself अस्वस्थ f (आ) MBh 12.276

(Hit) offering f. standing ground गाध f (आ) (ifc) Pāṇ.

6.4.2) KaushBr 2.9, Nir, MBh, etc of f. opinion निश्चयिन्

HParis of f. resolution निश्चयिन् HParis of f. strength

दृढबलः who has gained a f. footing बल बलमूल f (आ)

Kāu, Rājat बलमूलता Kathās one who has round and

f. things संहतवृत्तोर R one whose mind is as f. as the

ocean सागरधीस्चेतस् MW the quality of making f. बृहणत्वम्

Ha-div remaining f. समवास्थित MBh, Kāu, etc

resting on f. ground ध्रुवसद् VS (prob) something f.

and fixed मूरम् standing f. सुष्ठान f. (आ) RV.

standing f. II स्थैर्यवत् Sāy — सम्बन्धित गृह,

Kav, etc.

I II नितर गान्धर् — (in a battle) संस्थानम् (if f)

आ) Gant taking f. strides स्थिरविक्रम Bear that which

is f. धर्मः (rarely धर्मम्) वृ भर्तृर्चादि.

very firm II सुद्ध सुद्ध AV — सुस्थिर f. (आ) गृह,

BhP — सुधीर Pāṇcat (pl). — ~~गुरुस्थिर~~ IV

II गुरुस्थिर IV — परिहृ परिहृ — साधिष्ठ L, दृढतम

साधीयस् Das — स्येयस् TS, etc — स्येष्ठ Pāṇ 6.4.12

157. ~~दृह, दृह, दृहते RV~~

to be firm II दृह, दृह, दृहते RV, etc — घृ ८ 6

ध्रुवति, ८ । ध्रुवति Dhātup 22.45.

II ऋज् ८ । अर्जते — र्वद् ८ 6 र्वदति ऽBṛ 1.4.7.

10 — घृ pass ध्रियते (cf also ध्रियाते) RV, etc — यम् A

RV — वीङ् caus वीज्यते, वीज्यते RV 2.37.3, etc — संस्तम्भ

(only Impu संस्तम्भस्व) Nir 9.12 (in R 4.1.115 (B) संस्तम्भ).

III र्वे ८ । र्वायति Dhātup 22.15 — बद् ८ । बयति,

बन्दति Dhātup 3.14 — मूल् ८ । मूलति (accord to Vop also

मूलते) Dhātup 15.22) — वस् व ५ वस्यति Dhātup 33.70

— शूर् (also written सूर्) व ५ (Dhātup 26.48) शूर्यते

Dhātup 26.48 — स्थल् व १ स्थलति Dhātup 22.6.

to become firm II स्थिरीभू, स्थिरीभवति R, Sūtr. 6.1.1

~~पर्यवस्था~~ I II पर्यवस्था, पर्यवतिष्ठते Bhag.

III कूड् व 6 कूडति Dhātup 28.88 (P. 1. कूद्).

(it is) to be stood firm (in battle) स्थेयम् Bhp

to cause to stand f. समवस्था caus समवस्थापयति MBh to

desire to become firm तिज् desid तितिक्षते (Pāṇ 3.1.5)

RV 2.13.3, 3.30.1, AV 8. to follow in getting a f.

footing ~~अनुप्रतिष्ठा~~ अनुप्रतिष्ठा TS, ChUp.

to make firm II दृढीकृ ~~Kāv~~, Sch — द्रढ्य, द्रढ्यति

Uttarak 2.27 — स्थिरीकृ, स्थिरीकरोति Pañcat —

निबिडीकृ Vcar — दृह् caus दृह्यति, दृह्यते AV, Kaus, Gollh

— दृह्, दृह् ८। दृहति RV, AV, VS, etc.

III परिद्रढ्य Nom परिद्रढ्यति Pat — वीड् caus वीड्यति,

वीड्यते RV 8.45.5 — संस्तम्भ्, संस्तम्भोति, संस्तम्भाति Kaus

— सम्प्रतिष्ठा caus सम्प्रतिष्ठापयति MBh — सम्बह् caus

सम्बह्यति Bhatt — स्तम्भ् ८ 5.9 स्तम्भोति, स्तम्भ्नाति RV,

TS, MBh — स्तम्भ्, स्तम्भ् caus स्तम्भायति RV.

।।।। रवे ल। स्वायति Dhātup 22.15 — वस् ल ५ वस्यति

Dhātup 23.70 — त्रीड् caus (or ल 10) त्रीडयति Ni 5.16 —

सूर (also written सूर) ल ५ (Dhātup 26.48) सूर्यते Dhātup 5

26.48 — साधय Nom साधयति Vob.

to remain firm ।। स्थिराय Nom स्थिरायति MW.

to render firm ।। अवस्था caus R 5 35.36 .

।।। अम्, भमति TS.

to wish to get a firm footing after अनुप्रतिष्ठा desid

अनुप्रतिष्ठासति Golh.

firmament ॥ गगनम् R, Suik, Ragh, NārUp, etc,

गगन — नभोमंडल नभोमण्डलम् — नभस्तलम् Var, MBh, etc.

॥ भश्मन् ॥ [NBD] RV 1.164, 1, 173, 2, 10.27.15

भश्मन् ॥ RV 5.30.8, 56.4, 7.88.2 — उडुपथः

गगनतलम् VarBṛS, Kād — नक्षत्रलोकः ॥ W —

नभः स्थलम् (Kāmyād) नभः स्थली (Rājat) — नभोङ्गणम्

Vāsa — नाकः RV, etc — भपञ्जरः Āryabh —

रजस् ॥ RV, AV, TS, Bṛ — शेचनम् RV, AV, Bṛ (in this

sense sometimes शेचना) — व्योमविस्तृतम् W.

adding in the firmament शेचनस्था ॥ RV 8. lamp

नभोमण्डलदीपः L.

firmer adj ।। दृढतर — स्थेयस् TS, etc.

।। साधीयस् Das.

not firmer ।। अस्थेयस् TS S.

—X—

firm limbed ।। निश्चलाङ्गः L.

—X—

firm-limbed ।। दृढायु, दृढायुस् m MBh I.

firmly II दुहम् ind AV, MBh, R, etc —

युग्म ind Mn, Yājñ, MBh, Kāv, etc — गाढम्

(in comp. गाढ) ind Mṛicch, Megh, Suśr, etc

— धीरम् ind.

III दुह्यत ind RV 2.11.5 — दृष्ण्या

ind RV — निरन्तरम् ind Rit, Suśr —

प्रगाढम् ind W — बहिष्ठा ind RV — बृहत

ind RV — सद्यैर्यम् ind MW. not f. शैथिल्यम्

ind Raagh anything f. fixed वीडु, वीकु n

RV anything f. strong वीडु, वीकु n RV

clasped f. समाविष्टित m.f. Pañcat

claping more f. परिष्वजीयस mfn AV

f. bound दुष्टबद्ध mfn W — विष्टबद्ध

mfn ŚBz, Mn, MBh f. bound on

संनिबद्ध mfn R, BrahmanP f. closed

सुबद्ध mf (आ) n. Hariv f. closed handfull

of Darbha grass दर्भमुमुषि m (१) Āp Gr (sch)

f. fixed द्युवि mfn RV 7.35.8.

f. rooted I I बद्धमूल mf (आ) n Kāv,

Rājat, बद्धमूलता Kathas — स्थिरपद mf (आ) n

Mudr.

III निरुद्धमूल mfn BhP — (said of a

mountain) स्तवरे mfn RV f. set

विप्रेष्य mfn ŚBr, Mn, MBh going f.

द्युवगति mfn BhP more f. गाढतर in

comp or गाढतरम् ind Pañcat, Amar most

f. joined सार्वतम mfn ŚBr moving

f. स्थिरगति m L standing f. प्रतिष्ठिति

f Vs, Br standing quite f. सुव्यवस्थित

mfn R taking root f. संरुद्ध mfn MBh

to bind on f. समानन्ध R to embrace

ॐ निबिडय Nom निबिडयति Bālar 2.62

to fasten on f. समानन्ध R to rest f.

म्यक्ष cl. १ म्यक्षति RV to stand f. स्थिर

cl. १ स्थिरति Nir १.११ treading f. निशृम्भ

mgn RV 6.55.6. very f. अपरिक्लथम ind

Uttarar.

firm-minded I I स्थिरमनस ^{mfh} MBh, Śis —

स्थिरचित्त (R), स्थिरचेतस (Śis) mfh — स्थिरधी mfh

Nag — स्थिरात्मन् mfh VP.

I II धृतात्मन् mfh Kav — स्थितमति m Buddh

— स्थिरमति mfh Bhag.

firmness । I दृढता, दृढत्वम् — रथैर्धर्म

Vājñ, MBh, etc — धृति ५ RV, etc —

धीरता, धीरत्वम् Kāv, Pañc, Hit — धैर्यम्

MBh, Kāv, etc.

III अप्रकमता — अव्यथा VS, TBh —

आत्मन m L, (धृति) — उत्साहः R, Mn,

Susē, Śak, Hit, etc — कठिनता, कठिनत्वम्

Śāntis, BhP, etc — कठोरता, कठोरत्वम् —

कार्कश्यम् Pañcat, etc — खदन Dhātup —

गाढता Kathās 90 — घनत्वम् Var BrS 4.25

— दूनसारभावः Naish 7.25 — दिवि f. w

— दूदिमन m Balar, Kathar, PkP — धारणा -

L - दोरभावः Das — द्यौज्यम् विम 4.76

— गोष्ठा MBh, Rāw, Pur — परिष्ठिति f,

परिष्ठानम् 1114 — पाजस् m RV — रूढमूलम्

Matāw — विष्टब्धता 1114 — व्यस्यमानम् MBh

— व्यासतलम् 1114 — संहननम् 1114 —

रात्म (inf. f. आ) 1114, h, etc — सारः, सारम्

(inf. f. आ) AV, etc — सारता R — सारलम्

Śāṅkh 92, MBh — स्ववदनम् (only L) —

स्थावधि MW — स्थावृत्त W — स्थामन m

TS 12, Rāth — स्थैर्यत्वम् MarkP — स्थौरम्

W to acquire f. सम्मुख, सम्मुखति Ragh

adherent in f. a character सत्वरय

f (मा) m MaithUp, CūlUp, etc bestowing

f. विशेषप्रद mfn MarkP causing f.

स्थैर्यकर, स्थैर्यकृत mfn subr conferring f.

धौव्य mfn Bhp devoid of f. निष्ठाशून्य

mfn Mālatim endowed with f. and

strength संनवनलोपित mfn Bhp f. in

friendship स्थिरसौहृदम् MW f in resistance

संस्तम्भः MaitrS, TaitBr, Nir, MBh f. of

character काठिन्यम् Comm. on Pāṇ 4.1.

24, Vop 13.1, Śak 63, Kum, BhP f. of

character कचैःशैयम् f. of mind

• मनःशैयम् Kāw the f. of youth वयःशानम्

Kām having f. shaken विभिन्नधैर्ये

mfn PkP moral f. स्थिरता MBh, Śak,

etc possessed of f. धैर्येण mfn

Kāw, धैर्ययुक्त mfn Hariv, धैर्यवत mfn

R, Rajat possessing f. रिशतगत मन

Kum to show f. अतिम तन्ध Amar 67

want of f. अव्यति f with f. सद्यस

ind MW.

first adj प्रथमक

Srutab.

becoming like the first प्रथमभाविन्

RPrat

being(anything)f. of all प्राथमकत्पिक f (इ) (v.1. for

प्रथमकत्पित

Pa 3.100)

being like the f. प्रथमभाविन्

RPrat

win the f. of

आदिभूत

(con.) VP 3.6.23

belonging to the f. प्राथमिक

f (इ) Prāt, Vegetated,

Kull a cow for the f. time with calf प्रष्टौही

I

doing this for the f. time एतत्प्रथम

Pān 6.3.100

प्रथम इदं प्रथम

fix f. advance in courtship

प्रगमः

Pratāp, प्रगमनम्

Pān 8.4.34, Sch.

firstborn 1 I प्रथमोत्पन्ना

Mā _____ प्रथमजा

or प्रथमजा

_____ प्रथमजात AitBr, Gobh _____

'Sāṅkh'Sr.

पूर्वसू

1 II अग्रभ्रातृकः

Mn, etc

_____ अग्रजन्मन

R

_____ अग्रजा

RV 2.5.9

_____ अग्रिय

RV 1.12.10

पूर्वज

MBh, Kāv, etc.

'first-born of the world' जगदादिजः

first cause 1 I मूलकारणम्

Tīrēt, Cāra, etc. on

BrĀrup, Kathās.

1 II निदानम्

RV 10.114.2, Br, Kath

_____ महाकारणम्

the first consonant of a Varga प्रथमः

f. day of day नीलारुणः L a f. day प्रथमदिवसः

the f. day in the ^{month} ~~12~~ of Brahmā चेतवाराहः Cat (also

चेतवाराहकल्पः) the f. day of full moon पूर्वपूर्णमासी

Jyat the f. day of a half month नवाहः L, नवरात्रः

Shadyar, laty the f. day of a half month पक्षादि L, पक्षः

अकुला

the f. day of a lunar fortnight (see.

of the year's year) प्रतिपदः f. day, प्रतिपदा, प्रतिपदी

the f. day of a new moon when it rises with a scarcely visi-

ble crescent सिनीवाती XV, etc f. day of a season

नवसस्यम्

Katy. 1, Katy. 1, 1

the f. day of a year sacrifice प्रायणीयः

1 (scil. याग

or कर्मविशेष or अतिरात्रा) or. 1. the f.

degree of fine प्रथमसाहसः MW.

the first-fruits 1 I आग्रयम् RV 4.37.4

नवसस्यम्

Katy. 1, 1.

1 II आदि

the first-fruits (scilicet) for oblation आग्रयणीयाः

#

Katy. 1, 1

the f.-fruits of barley यवाग्रयणम्

Katy. 1, 1

the f. fruits of the year's harvest नवसस्यम्

the f. half प्रथमार्धः, प्रथमार्धम् (scilicet)

f. (antique) प्रथम

f. (आ)

the f. labial consonant प the f. letter of a

Varga (in gram)

वर्गप्रथमः

the f. line in a battle

आजिमुखम्

Ratnay आजिशिरम्

n MS. 3.16473

the

f. maker

आदिकरः

the f. manifestation of love प्रगमः

Pratap, प्रगमनम्

Jan 3.4.21, 1901

the f. measure in any

business प्रत्युत्क्रमः

1

the f. meeting of lovers beginning

with joy but ending in sorrow

नर्मस्फूर्जः, नर्मस्फूर्जः (Daser.),

नर्मस्फूर्जः

(Lan, Baer)

the f. page of a book (left

unwritten because liable to be dirtied)

मत्स्यपुष्पम्

MS

f.

produced प्रथमोद्भव

Saudh

the f. form libation of

the Anishtam sacrifice आश्रयणः Va, 12, etc the

f. syllable of a Mantra बीजाक्षरम् I the f. title or d

of the self cont. पक्षान्ति f L, पक्षान्ति the f. title

प्रथमः (Scil. स्वर) having this as the f. इदं प्रथम

done at f. night मध्याह्नः Va 11.9 oblation consisting

of f.-fruits at the end of the rainy season आश्रयणम्

आश्रयणी (Scil. इष्टि) Comm. on Sankhya

oblation consisting of the first fruits

the, title, etc, Va 6.12, etc

आश्रयणकम्

(KātyŚr (ifc) R 3.6.16 an (Scil.)

Comm. on Sankhya an offering of f.-fruits of rice त्रीह्यग्रयणम्

KātyŚr, Sch an offering of the f. fruit of the harvest नवयज्ञः

relating to the f. प्राथमिक f (इ) TPrāt,

asantas, Kull a sacrifice of the f. fruits नवसस्येषि

f Mn 4.26.27 the state of being f. आदिमत्वम्

taking place on the f. day of a season अनुमुखिन

time of offering the f. fruits etc. at t.

harvest. नावयज्ञिकः with काल in Pāṇ 4.2.25, Vartt 1.

2 प्रथमतः ind Lāty, Mn, MBh, etc.

after having first poured out water वारिपूर्वम् ind

is 14.24 as at f. सथारथान् ind Divyav.

at first 1 I प्रथमम् ind प्रथमतः ind

Laty, Mn, MBh, etc — आदौ ind — पुरा ind Anant.

I II आदितः ind. — प्राक्, प्राड (Laty, KatySr) ind

Mn, MBh, etc

~~at first then later~~

~~at first~~

~~(Laty, KatySr.) ind Mn, MBh, etc~~

पूर्यम
पूर्य

ind. 27. /

at first then later आदौ-पुनः-पश्चात्
to be done f. पूर्वकार्य R

to be f. वेत्य Nom वेत्यति being ashamed at f.

प्राक् f (आ) Rājat 'being at f.' आदिभव

Laty, etc f. xx of all पुरः ind Ratnav 3.7 fx

प्रथमतः ind Divyā for the f. time प्रथमम् ind.

from the first I I आदितः ind.

1 II अनुपूर्वम् ind RV, etc, अनुपूर्वः ind

अनुपूर्वम् ind.

having been as f. ब्रह्मज्येष्ठ RV, etc having exist-

ed the f. सर्वाद्य f (आ) Pañcar. in the

in the first place 1 I पूर्वतः ind BhP

प्राक् प्राडः (y lary, Kātyāy) ind Pañcar, BhP

पुरस्तात् ind RV, etc.

1 II नेदिष्ठम् ind RV, etc पूर्वतः

प्रमुखतः ind BhP . to mention

to mention first प्रकृ. प्रकरोति, प्रकुरुते, प्रकृणोति, प्रकृणुते

etc. Pāṇ 1.3.34 next to the f. उपाद्य

Never 5.6.27

occurring for the f. time प्राथमिक f (इ) Thrāt, Vāntas, Kull

one who f. thinks (of doing anything) प्रथमचित्तोत्पादिक

Kāranī.

3 I पूर्व f (आ) RV, etc — पूर्वक f (इका)

Nah, Kāv, etc — पूर्व्य f (आ) RV, Thrāt — पूर्वतरम

ind 31st, 0, पूर्वतः ind 31st, पूर्वथा ind RV, TBr —

आदिम f(आ) Pāṇ, Pat, L — आद्य f (आ) (Pāṇ 4.3.54)

KātyŚr, Hit, Śak, etc — मूल Cat — प्राक्, प्राड-

(Lāty, KātyŚr) ind Kathās, MārKP.

3 II अपूर्व

f (आ)

RV

तावत्

ind.

not first 3 I

3 I

अपूर्व

f (आ)

being the first horseपूर्ववह् (पूर्ववाह्)

Br, Kāṣh, Lohr

being the f. stage of lifeपूर्ववयस्, पूर्ववयस्क

MBh

belonging to the f. member of a compoundपूर्वपद-

RPrāt

cf. first

'f. age'

पूर्व

f (आ)

(with

वयस्

) MBh

thef. age of the worldदेवयुगम्

Yam, कृत

f. and lastपूर्वापरf. appearanceप्रागुत्पत्तिf

Car

(inlogic)the f. avayava of the five-membered Nyāya syllogism

आतिशय IV 613 f.-bearing नवगत AV, 20 (in

senary) the f. bird मूलशकुनः Varṇa the f. ring

पूर्वसाहसम् Ma the f. friend पूर्वबन्धु Vriśah

the f. half (of a hemistich) पूर्वार्धः (later पूर्वार्धम्

Śrutah the f. half of a lunar month पूर्वपक्षः

10, or, 12, etc the f. half of a year पूर्वपक्षः Karyar

the f. half of a month यवः VS, 10, 12, 14, यवनः 10, 12, 14

f. (in a series) पूर्व f (आ) Ma 8.123, etc xfx

प्रथम f (आ) the f. member of a compound प्राक्पदम्

Prāt, Pān, etc the पूर्वपदम् Prāt, Pān, etc (in logic)

the f. member of the five-membered Vyaya syllogism प्रातिज्ञा

IW 61

(+ * 6) the f. meridian (considered to be a line drawn from

Lakṣya to Veru i.e. Caplace to the north pole) रेखा

Vryas the f. meridian (the line conceived by the Hindus

to be drawn through Lakṣa, Udayinī, Purokshetra, and other

places to mount Veru) मध्यरेखा Siddhāntas f. -next

पूर्वमभूयः R the f. objection to an assertion in any

discussion पूर्वपक्षः Cank, Śaṅk, Meru f. of all (said

of dice) एकपर IW 12.34.2 the f. of all things

सर्वादि m Pañcar the f. of two constellations

called Ashādhā (the 18th or 20th Nakshatra or lunar asce-

rise) पूर्वषाढा Var, Pur the f. part of the night

पूर्वशक्त्रः AitBr, Kauś, KatyBr, Mh, etc the f. Parvan of the

Cāyirmāya वैश्वदेवम् TBr, ŚBr the f. period of life

पूर्वविषयम् xx Br f. person उत्तमपुरुषः Hir, Kāś, etc

the f. person terminations प्रथमः (Scil. पुरुष)

f. part of the night निशाद्य कालः Var the f. part

(of a verse) प्रतीकम् Br, etc (also प्रतीकः) 'the f.

Phalgunī' पूर्वकि-गुनी VP, Up, Sch the f. plaint in an

action at law पूर्ववादः Vis, 1, 1a, 11, Sch f. praise

पूर्वस्तुति

f

RV

f. ray

अग्रकरः

Śis

the f.

scale (in pronunciation low but audible) प्रथमरणनम्

Katyā

the f. section of the fifteenth book of the Mahā-

bhārata

आश्रमपर्वन

nthe f. series of āśramas

collectively (offered on the 1st, 3rd, 5th, 7th, 9th, and 11th of

day after a person's death)

नवश्राद्धम्

the f. shaver

पूर्वभाज

IV

f. state

पूर्वस्थिति

f. 137the f.

statement of the plaintiff

पूर्वपक्षः

Yājñ, Viśṇu, Vār

f. step in a law-suit

पूर्वपक्षः

Yājñ, Viśṇu, Vār

पूर्वपक्षपादः

W

the f. step of a legal process

पूर्वपक्षपादः

the f. syllable of a reduplicated

radical अभ्यास

Pan

the f. syllable of a spell

बीजाक्षरम्

L

(in alg.) the f. term

वदनम्

Col

the f. term in a rule of three sums

प्रमाणम्

(ifc f आ)

Col

f.-then

पूर्वम् - ततः

f.-then-next

आदौ-पश्चात्

भूयः

Prasang

the f. two cases and their termina-

tions

प्रथमा

au

in alg. the f. unknown quantity (=X)

यावत् तावत्

the f. vehicle

अग्रयानम्

Buddh

f. vari

प्रतीकम्

Br, etc

(also प्रतीकः)

'the f.

'fakṣa' पूर्वयक्षः

L

the 5 f. disciples of Gautama Buddha

पञ्चकाः n pl Jātakam from the f. moment of

जातः

~~मन्त्रः~~ ind (ifc).

happening for the first time I प्राथमिक (इ)

TPrāt, Vedāntas, Kull. hx

I II तत्पूर्व (cf. Pāṇ 6.2.162) Mālav 4.8, Ragh

14 — तत्पूर्वता Kir 9.75.

having a noun as first element नामपूर्व Apr

in the f. case पूर्वत्र the last person (=in European

grammars the f. person) उत्तमः Pāṇ, Katy, Kāś, etc to make

the f. objection to an assertion in my discussion पूर्वपक्षाय

पूर्वपक्षीक

Non

पूर्वपक्षयति

Bādar, Sch

1

'making at f.' प्रकृति

f Prāt, Vir, Jain, Web

'making the f. statement of a case'

पूर्ववादिन्

Yajñ (in Gr.) a nominal base of which the f.

syllable is āusatta

अनुदातादि

n

(in Gr.) not used

in the utterance of f. person

अनुतम

f

(आ)

one

who makes the f. objection to an assertion

पूर्वपक्षिन

Bādar, Sch

'placing at f.' प्रकृति

f

Prāt, Vir, Jain,

Web

the Pratika or the f. word of a Mantra

एकपातः

Sāy on Aitar 2.19.9

relating to the f. self of the

autumn

पूर्वशारद

Pat on Bān 1.1.72

relating to the f.

number of a comp. पूर्वपदिक KPrat resolved into f.

principles कारणगत W the seed (i.e. f. syllable)

of a spell मन्त्रवेजम् r KānatUp that for the f. time

तत्पूर्वम् ind Kir 7.11, 9.26, तत्प्रथमम् ind Kir 8.

30, 18.27, तत्प्रथमतः ind Divyâv that which has

to be f. supplied अत्रोपहरणीय Susr.

4 I मुख्य f (आ) TS, etc — प्रमुख Hit

प्रधानम् (ibc.) — मूर्धन m (Up 1.152)

RV, etc — उत्तम — श्रेष्ठ f (आ) RV, etc

— ज्येष्ठ (Pāṇ 5.3.61) RV, etc — अग्र

(fr ✓ अङ्ग) L — शीर्षण्य f (आ) Bhp, Br.

4 II अगतः ind IV 10.30.7, V — अग्रे ind

— इन्द्रः ifc Mn, dit — उपम f (आ) RV,

Vish — कूटः, कूटम् Bhp 2.9.19 — पुरः ind Patnā

3.7 — प्रमुखतः ind Bhp — रत्तम Br, Saikhēr,

ChUp, etc — सम्प्रमुखित Lalit.

the being the first सारूपता San being the f.

1.4.10 पूर्ववह (पूर्ववाह) Br, Kaja, Aōr the

claim to the f. morsel अत्रासिका Pān 2.3.111, Kās xxxix

desire of being f. अहम्पूर्विका Kir 14.32, अहम्प्रथमिका

Karhas desire of being f. अहम्पूर्व RV 1.181.3, R 2.

12.92 the f. among मुख्य f (आ) ifc rarely

मुख, आदि the f. among a hundred शताग्र Mark 1.1.1.1

'f. among the twice-born' द्विजमुख्यः द्विजवरः, द्विजश्रेष्ठः

द्विजराजतमः, द्विजाग्र्यः 3.35, etc the f. and last प्रथमेत्तम

(du.) Nic 'f. father' आदिगुरु f. (in rank) प्रथम

f (आ) x the f. (of a class) शिरस n (ifc.) BhP

f. of all ज्येष्ठतम RV 2.16.1, 6.67.1 the

सर्वोद्य f (आ) Pañcar सर्वपूर्व Pet

††††††††††

'f. of the' पुरुषाद्यः

I the f. of the black Vasu-devas

त्रिपुष्टः

Jain, L

the f. of the four Yogas or ages

सत्यम्

L

'f. of the Pramathas' प्रथमप्रथमः

f. of

fr (fig.) the f. part of anything

मूर्धनि

m

(Up 1.1.10) W, etc

f. place धुर्यता

Up 1.41

प्राध्वः

f. of

the f. rank of all सत्समता

SBP

a f. -rate representation

प्रथमवैयाकरणः

Up 1.1.10, 1.1.11

a f. -rate representation

अतिपुरुषः, अतिपुरुषः

SBP

the f. the best

सम्पातवतः

Kaus

the f. wife among a hundred

इताग्रमहिषी

having Vaiśvānara for the f. वैश्वानरज्येष्ठ

AV

having Soma as the f. सोमश्रेष्ठ

AV

having

सोमप्रशम

Soma as the f.

ĀpŚr

a man belonging to

the f. twice-horn caste द्विजाति प्रवरः

Bṛh.

see 10

when food is f. offered आग्रभोजनिक

Pān 4.4

60, 6000

'other than the f.' दुर्गेतर

with

the son

of the f. wife of a king माहिषेयः

ĀpŚr

taking the

आद्यगत

f. place

taking the f. share

पुरेभागिन

Kṣ11d

the f. of 112 तात्प्रथमतरम्

112 Kir 32.4, 30.484 the

very f. strong

समग्रणी

(gen.), Rbf

or where

when the following

have the f. place ब्रह्मपुरस्तात् in the time

~~have the f. place~~ ब्रह्मपुरस्तात् ~~in the~~

firstly I I प्रथमम् 11 — प्रथमतः 12

Lāty, Mn, MBh, etc.

firstlings 1 I प्रथमज or प्रथमजा अग्रज

आदि . the 7

the firstlings of fruit

अग्रपाकः

KātyŚr

the

f. of hillan श्यामाकाग्रयणम्

an oblation of the f. of

hillan श्यामाकाग्रयणेष्टि

f KātyŚr, Paddah .

(a fiscal term) 1 II

अष्टभाग

Inscr.

fish

fish 2 1 I मत्सः 1 I मीनः 1 I मत्सः, मीनः, मत्सः

1 II अजिह्वा L अण्डजः L अण्डालु

1 L अनिमिषः 1 आम्भसिकः 1 Common Mq 4.

4.27 कण्टकिन 1 करण्डिन 1

काश्यपः 1 क्षीर (Ref 3.7.126, Varitt 6, 6.4.11)

1 गूकः 1 यपलः 1 जलवरः 1

10.12 जलज 1 जलचारिण 1

3 F 1 जलपिप्पिका 1

जलप्रियः 1 जलबन्धु 1 जलाशयः 1

जलेचरः जलशयः L इषः MBh,R,

VarBrS, BHP तिभि Kathas 5.2 तिमी I

हति m L निदुशः L नीरचरः

पाञ्चजन्यः L पृथुगेमन् m VarBrS

पोरगलः (only L) मच्छः L

मत्सः L मत्स्य मूकः I मृशिकम् I

नलंकवत् m L वारिचरः MBh, BHP

वारिजः वारुणः 13.4.42 विसारः

L विसारिन् वैसारिणः MBh 5.4.16,

विसारिन् शकलिनः Hariv शकुलिनः I

शफरी L शम्बरः 1 शयशः

शकलिन m

L शकलिन शकलिन L Car- शकलि, 1

शूकुलः W

शेनः (only L) पडधीणः 1 संधनारिन

m L समूहिनोद्वः L सुदर्शनः Bhpr

शिरनिह 3hr रवकुलहारः 1

abounding in fish मीनतता Mn 6.73, etc belonging to f. शाकुलिक any large f.

ग्राहः Mn 6.73, etc belonging to f. शाकुलिक

from a f. मात्स्य कृष्णमात्स्यः Cuér coming

from a f. मात्स्य कृष्णमात्स्यः, Yajñ, etc, मात्स्यक कृष्णमात्स्य

the condition of a f. मीनता MW containing f. मात्स्यिन

Nār dried f. सिध्मता L catina f. शाष्कुलः mfz L

mfz
ext श्रील्लिक L a fabulous f. (referred to as Kama's

emblem) रमरध्वजः feeding on f. मत्स्याद् mfz L,

mfz
मत्स्याद् mfz, 2 feet मत्स्याशनः L.

a fabled fish I I मत्सी Kav मत्स्या Un 4.

104, Sch.

I II ब्राह्मी W.

(in astron.) the figure of a fish मत्स्यः Om yes,

तिमि a fish-banner मत्स्यध्वज each 'fish-bannered'

मीनकेतनः L मीनकेतु 1 Year, मीनलाञ्छनः Year

सत्त्विक-वरेकान्तः Das.

a fish-basket 1 I मत्स्यकरण्डिका 1.

1 II क्षीवरी 11, 12 100. मत्स्यबन्धनी 1

मत्स्यबन्धनी L (v.l. for मत्स्यबन्धनी).

a fish-basket for catching fish मत्स्यधानी L

f.-bile शेषपित्तम् VarBrS, L 24 a f.-bone कण्ठकः.

1 3.76.10 , Mn 8.95, कण्ठकम् L the f. called karika

अन्धाहि a f. ~~fixxxxx~~ f.-catcher मत्स्यबन्धनी; 100

मत्स्यबन्धनी m lancat 'f.-descent' मत्स्यवतारः

f.-descent मत्स्यनाशकः, मत्स्यनाशकः L f.-flesh मत्स्यमांसम्

Mn 3.268 'f.-holder' मत्स्यधानी L.

'fish-killer' 1 I मत्स्यहन 1 for '___' मीन

धातिन 2 L.

1 II तिमिधातिन m Kathās 59 186.

fish kings मत्स्यराजाः m pl Bhpr f.-like मास्त्य

mfn śāṅkhGr, Yajñ, etc मास्त्यक mfn MBh 'f.-manifestation'

मत्स्यप्रादुर्भावः 'f.-ascension' मत्स्यवधनम् L मत्स्यवधनी

L the f. kohita कृष्णपुच्छः Bhpr a f.-sauce

(prepared with salt, pepper, Ghee etc) गल्ग्राहः L a f.-

scale शल्कम् Mn, MBh, etc f.-spawn मीनाण्डम् W

a f.-tail मीनपुच्छः, मीनपुच्छम् (?) Varied the f. Varri

गोमेसत्स शर the form of a large f. शफरीसम Bhpr

having many f. नहुमत्स्य mfn the Hilsa f. गोडुयः L

(a poem) in which the f. are asleep सुप्तमीन mfn Bakh

a kind of fabulous f. of an enormous size तिमि n BKh,

Variv 4915, R, VarBrJ, etc.

a kind of a fish l II अर्धशफरः L इल्वकः L

उदण्डपात mfn L एरङ्गः Bhpr, एलङ्गः L

कङ्कचोटः , कङ्कचोति n L कङ्कपृष्ठी L

* कज्जला, कज्जली L कणकाष्ठीलः L

कणमद्गुरः L — कलकः L — कश्यपः

— कौकली L — कलिभ्यनः Nor — कुचिकः

कुचिका L — कुज्जिशः L — (100) 2.11

कुजः — कुलिशः — कुवरी —

खलेशः, खलेशयः

कुशः — क्षीरजालः — खलेशः, खलेशः, 1

L — खलेशः, खलेशः — गर्जकः — गवाची, गवची

— गोमद्गुरः Gal — चक्रतुण्डः R(B) 3.73.14 —

चक्रतुण्डः L — चिलिचिमः Car 1.25 Suśr 1.20.288,

चिलिचिमः, चिलिचिमि 1.1.20, चिलिमीनकः — चरः

— दग्गलनकः — विमिरि

शेषजङ्गलः भङ्गान द्विशृङ्गिन

नान्दवारलकः Suśr नलमीनः L (v.1. तलमीन)

निरालकः L पर्वतः L पल्लवः L पल्लवकः

पल्लविकः पाकमत्स्यः

पाञ्चजन्यः पारिन् पर्वितः

पिङ्गास्यः पिङ्गाशः

पौष्टः फलकिन फलि फलकिन

फलि फलि फलकिन फलकिन

वकाची

लकचार्थिका लालकः बृहच्छरम्

ब्रह्मी भकुडः भकुरः

भाकूटः Vss, भाकूटः L, भाकूट — मङ्गुरः Bnp

भण्डूकः Bhpr — मदामदः L — मङ्गुरः

मङ्गुरी L — मधुरकणकः

मन्दि कुरः मन्दि कुरः — मर्कटकः

मङ्गुरः L, कपादिन — मल्लिका L

महान्मदः L — माधवी L — मुञ्जरः

मोक्षिका — योगनाविकः — रक्तमुरव

राजगीतः L — राजीवः Mn 5.16, Yājñ, Suśr

राजीवकः — रक्तः (1017 L) — राहितः

राहितः लघुगर्गः
रेकः — रेहितः

वंशपात्रकः _____ वसु ^m उ० वीⁿ _____

_____ वागुञ्जारः L _____ वाचः (only L) _____ वायुषः L

_____ वारिकूरः L _____ वालुकागडः L _____ विलोत्कः L

_____ वेकरः L _____ वोदातः L _____ वोडूः L _____

शकुल ^m _____ शकुलः VS, AV, MBh, etc _____ शकुलगण्डः L

_____ शकुलार्भकः _____ शतवति _____ शतवत्स _____ शफरी

_____ शम्बरः L _____ शल्यः L _____ शष्कुल

_____ शल्यः _____ शष्कुलि, शष्कुली _____ शालः

_____ शालजः _____ शालः _____ शालिन्धः _____

शालिन्धः _____ शष्कुलः _____ शङ्खि _____ शङ्खी

शेतकुशिय

सर्पशीर्षेण सर्पशीर्षिण -

स्यशक्तः

सिंह तुण्डः

सिंह तु ३८ :

सिंहास्यः

सितार् १६:

सिताई :

मिनायुधः

सीतलन्ध्रः, सीतलन्धः

~~///~~ XCOXOXOXUXBOXXYBX

652 14

कवलयः, कवलयम्

le or 121444, बल्लिगडः

ind of f. (commonly called vāmi) वामि

m Suśr   a kin

वाराणसी।

a kind of f.

कृति ३।

L a kind of f.

(commonly vāmirāsha) - वमुषः L a kind of f. living in

गामरयः Suśr 1.46.2.57.

माकसल्यः I

मत्सगणः, मत्सगण^L — मत्सघण्टः L.

विष्टकः I

कुम्भिरः I

kind of fresh water f. पाटला Suśr a kind of gold-f.

गडकः L, गड a kind of gold-f. (the young of Ophioce-

गडः L

कातरः, कातलः L चीरलि Suśr 6.

मत्स्योपजीविन

~~मत्स्योपजीविन~~ शौष्कल

VS

Living on dried f.

fxx

शौष्कलशौष्कलमीनाक्ष mfn L (said of a bad pearl)मच्छाशाङ्कु mfn L a multitude of f. शाकुलिकम् Lशाकुलिकम् f. शाकुल f. शाकुलशूकरः L a particular kind of f. शूकुलमत्स्यः L produced from aकण्ठकेज mfn W relating to a f. मात्स्य mfn Sānkमात्स्यक mfn relating to a f. -mallyमत्स्योदरीया मीनपु. छनिभ

राक्षसः

kind
species of red f. रक्तमत्स्यः L 'sprun

मत्स्याक्षी १ मत्स्यक्षी १ मत्स्यक्षी १ मत्स्यक्षी १ मत्स्यक्षी १

महाशयः १ महाशयः १ महाशयः १ महाशयः १ महाशयः १

भीरु १ भीरु १ भीरु १ भीरु १ भीरु १

मत्स्यप्रभुभिनाः

निर्जलभानाय

निर्जलभानाय Bhām.

fish - eater । II इषाशनः L

fish - eating । I मत्स्याद् mfn L, मत्स्याद्

मत्स्याद् mfn Mn, Pañcat.

fisher । II आनायिन m Ragh -- तीवः L.

तीवः (?) वृ राजन्यादि. ~~II~~ ~~king fisher~~ इम्पासिन्

fisherman I I मासिकः Pāṇ 1.1.68,

Vartt 8, Pat — ~~मासिक~~ मासिकः Pāṇ 4.4.35

— मैनावः VS (Sck) — कैवर्तः VS 30.16, कैवर्तः

— मास्यनन्धः MBh, मास्यनन्धिन m. Pāṇcat.

I II अन्धजीविन m Kathās — आनायिन

m Ragh — कुपिनिन m L — कैवर्तकः R2.

83.15, Kathās 112.113 — क्षोदिन m L, क्षोदि

— जलचराजीवः VarBh 15.22 — जलजीविन

m MBh 12.74.27 — जलपजीविन m Śak —

तिमिद्यातिन m Kathās 60.186 — दाशः VS 30.

16, Mricch 8.408.9, MBh, Hariv, etc, दाशकः

Hariv, दाशेरः L, दाशेरकः Katha 126.204 —

दाशः (च.ल for दाश) — दाशेरः L दाशेरकः

— दीवन m L — पूजिष्ठः VS, AśvŚr —

पूजिष्ठः (च.ल पूजिष्ठ) AV, TBh — ~~मत्स्यजीविन~~

मत्स्यदातिन mfn MBh — मत्स्यहन् m ŚBh

— मत्स्योपजीविन m MBh, R — मीनदातिन

m L — मीनारि m Jātakam — वार्युपजीविन

mfn or m Var BṛS — शाकुनिकः MaithUp

— शाकुनिन m Var BṛS (च.ल शाकुन) —

शाक्यलिकः Pān 4.4.35, Sch — शाक्यलिकः Pān

4.4.35, Sch belonging to a f. धौवर m f (2)n

vs the chief of f. दारापति m Kathās 52.

337 the condition of a f. दारालम्

Kathās a f. (born of a prostitute by

a Kshatriya कौवर्तः Mn 8.260, 10.34,

MBh, R, etc a f. (born of an Āyogava

female by a Nishāda father कौवर्तः Mn 8.

260, 10.34, MBh, R, etc the f.'s daughter

दारानन्दिनी L a f.'s wife धौवरी Kathās -

the king of the fishermen ^{११} दाशर म३ (३)

m vs. relating to fisherman (as tale)

^{११} कवर्तीय म३ Kathās 112.111 the son of f.

दाशर म३ Sch on Pām 6.2.132 the son of

a f.'s wife दाशर. L the wife of a f.

^{११} कवर्तीय L.

fisher - woman । II दाशी L. 17111

'fish-eyed' । I मीनाक्षी Inscr, RTL 228.442

मत्स्याक्षकः Car, Suisse, मत्स्याक्षका L,

मत्स्याक्षी L.

। II शकुलाक्षकः L.

fish-hook I नडिशः, नडिश, नडिशी,

नडिशम् (also नडिश, नलिश) ABh, R, Pur, Susr.

I II पलावः Vāṣav — बलिशम्, बलिशि ०४

बलिशी ५ L — बिलिशः, बिलिशम् (१) Suparn. 17.2

— मस्यबन्धनम् L — मस्यवेधनम् L, मस्यवेधनी

L — लौहः, लौहम् L — शुष्कलम् TBr, Sch.

fishing । I जलकर्मन् ॥ MBh 13. 2653.

fishing-net । I मत्स्यजालम्.

fishless । I निर्मत्स्य mfn

fishy । I मात्स्य mfn 'sāṅkhya,

yājñ, etc, मात्स्योक्त mfn MBh.

